

**BUDAPEST FŐVÁROS XX. KERÜLET
PESTERZSÉBET ÖNKORMÁNYZATÁNAK**

KULTURÁLIS KONCEPCIÓJA

2022-2027

Tartalomjegyzék

1.	A közművelődés jogszabályi háttere	3
1.1.	A koncepció célja	4
1.2.	A koncepció feladatai	4
1.3.	A koncepció hatálya	5
1.4.	A kulturális koncepció és közművelődési rendelet kapcsolata	5
2.	Helyzetelemzés	5
2.1.	Pesterzsébet jelenlegi helyzete	5
2.2.	Pesterzsébet Önkormányzat által fenntartott intézmények	6
2.2.1.	Csili Művelődési Központ	6
2.2.2.	Pesterzsébeti Múzeum	10
3.	Nevelési és Oktatási intézmények kulturális tevékenysége	11
3.1.	Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola	19
		22
4.	Fővárosi fenntartású kerületi könyvtárak	20
5.	A nemzetiségi önkormányzatok közművelődési tevékenysége	21
5.1.	Pesterzsébeti Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat	21
5.2.	Német Nemzetiségi Önkormányzat Pesterzsébet	22
5.3.	Pesterzsébeti Roma Közösség Önkormányzata	23
5.4.	Pesterzsébet Szlovák Önkormányzata	23
5.5.	Budapest Pesterzsébeti Ukrán Önkormányzat	23
5.6.	Budapest Főváros XX. Kerület Pesterzsébet Önkormányzatának nemzetközi és testvérvárosi kapcsolatai	24
5.6.1.	Testvértelüléseink bemutatása	24
5.6.2.	A Nemzetközi és testvérvárosi kapcsolatok jövőbeni feladatai, a fejlesztés főbb irányjai	27
6.	Civil szervezetek, alapítványok, egyesületek	28
7.	A helyi kiadványok, média	29
8.	A Polgármesteri Hivatal kulturális, közművelődési tevékenysége	30
9.	A 2022 – 2027 évi kulturális közművelődési koncepció	31
9.1.	Intézmények céljai	31
9.2.	Budapest Főváros XX. Kerület Pesterzsébet Önkormányzatának céljai	35
10.	A kulturális terület finanszírozási rendszere	37
11.	Összegzés	37
	Melléklet	39

1. A közművelődés jogszabályi háttere

„Vállaljuk, hogy örökségünket, egyedülálló nyelvünket, a magyar kultúrát, a magyarországi nemzetiségek nyelvét és kultúráját, a Kárpát-medence természet adta és ember alkotta értékeit ápoljuk és megóvjuk. Felelősséget viselünk utódainkért, ezért anyagi, szellemi és természeti erőforrásaink gondos használatával védelmezzük az utánunk jövő nemzedékek életfeltételeit.”

*Hisszük, hogy nemzeti kultúránk gazdag hozzájárulás az európai egység sokszínűségéhez”
/Magyarország Alaptörvénye, Nemzeti Hitvallás/*

Pesterzsébet Önkormányzatának kulturális és közművelődési feladatait az alábbi jogszabályok határozzák meg:

A legmagasabb szintű hazai jogforrás, **Magyarország Alaptörvénye** arról rendelkezik, hogy a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége. Az Alaptörvény XI. cikke szerint minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez: Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerint anyagi támogatásával biztosítja.

Magyarország a **helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény** 13. § (1) 7. pontja: *„A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok: kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenységek támogatása.”* – azzal, hogy a települési önkormányzat maga határozza meg – a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően -, mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el.

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény, amely meghatározza a nemzeti és az egyetemes kulturális örökség megőrzése és a közművelődési tevékenységek feltételrendszerének biztosítása érdekében az önkormányzati feladatokat.

Az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény szabályai, amely alapján az önkormányzatok az önként vállalt helyi közszolgáltatási feladatellátás körében megteremtik az előadó-művészeti tevékenység feltételeit, fejlesztik a színház, tánc- és zeneművészet művelését és ápolják a magyar anyanyelvi kultúrát.

Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvényt, a civil szervezeteknek a kultúra, művelődés területén kifejtett közérdekű, illetve közhasznú tevékenysége támogatása során.

Budapest Főváros XX. kerület Pesterzsébet Önkormányzatának 15/2013. (IV.22.) Ök. számú rendelete a helyi közművelődési feladatok ellátásáról.

A Képviselő-testület 235/2015. (XI.5.) számú határozatával hagyta jóvá a 2015-től 2020-ig szóló Kulturális Konceptiót, melynek célja az volt, hogy Pesterzsébet területén létrehozott, az önkormányzat által befolyásolt, vagy befolyásolható értékek gyűjtését és megőrzését, illetve az iskolai oktatáson kívüli elsajátítását elősegítse, és meghatározza az ezekkel kapcsolatos önkormányzati feladatokat.

Fentiekén túl – a Képviselő-testület által elfogadott Integrált Városfejlesztési Stratégia is tartalmaz a közművelődés és kultúra területén dolgozó szakemberek által megfogalmazott feladatokat, terveket, elképzeléseket.

1.1. A koncepció célja

A közművelődés, illetve a kultúra közvetítése is mindinkább piaci alapokra helyeződik át, és ebben a folyamatban további jelenség, hogy a média / az internet alap világ egyre inkább felülkerekedik a személyes és közösségi részvételt igénylő közművelődési kapcsolatokon. A kultúra megkérdőjelezhetetlen valós értékeket hordozó formáinak bemutatása, fenntartása közvetítése – különösen kerületi szinten – egyre nagyobb kihívás. Jelen koncepciónak azonban ilyen körülmények között sem lehet más célja, hogy tudatosítsuk a helyi értékek, a kerületi hírességek emlékének, a helytörténeti hagyományok ápolásának és megőrzésének fontosságát, segítjük a különböző művészeti ágak (színház, zene, képzőművészet, tánc stb.) nyújtotta élmények személyiségformáló hatásának érvényre jutását a közművelődéshez és a kultúrához való hozzáférés jogát biztosítva.

A Kulturális Konceptió a távlati fejlesztést megalapozó és befolyásoló tervdokumentum, ami tartalmazza az átfogó fejlesztési célokat, továbbá a különböző programok kidolgozásához információkat biztosít a közművelődés fejlesztői számára. Meghatározza - a helyi társadalom művelődési és kulturális szükségleteinek figyelembevételével - az Önkormányzat által támogatandó közművelődési tevékenységek körét a helyi hagyományok, lehetőségek és sajátosságok alapján.

- a) Pesterzsébet kulturális örökségének védelme, megőrzése;
- b) A közművelődési tevékenység támogatása, fejlesztése;
- c) A helyi nemzetiségek kultúrájának ápolása és megóvása;
- d) Az önkormányzati intézmények további bevonása kerületünk sokszínű kulturális életének fejlesztésébe;
- e) Civil szervezetek, egyesületek, alapítványok, kiemelkedő tehetségek támogatása.

Pesterzsébet Kulturális Konceptiójának célja a kulturális és közművelődési tevékenységek támogatásán keresztül segíteni a kerületben élők életminőségének gazdagodását, helyi közösségek létrejöttét és működését.

1.2. A koncepció feladatai

- a) Kijelölni a kultúra és közművelődés fejlesztésének főbb irányait,
- b) A rendelkezésre álló anyagi és szellemi erők számbavétele, helyi értéktár létrehozása,
- c) Egyéni és csoportos kulturális és közművelődési kezdeményezések segítése, támogatása (alapítványok, egyházak, társulások, kiemelkedő tehetségek stb.)

1.3. A koncepció hatálya

A koncepció hatálya kiterjed az Önkormányzat által fenntartott és működtetett kulturális és közművelődési intézményekre, társadalmi és civil szervezetekre, egyházakra és kiemelkedő tehetségekre.

1.4. A kulturális koncepció és közművelődési rendelet kapcsolata

Pesterzsébet kulturális koncepciója a kerület kulturális életét meghatározó középtávú terveket, irányokat tartalmazza. A közművelődési rendelet a koncepcióval összhangban rövidtávú célokat, feladatokat és lehetőségeket határoz meg a kerület közművelődési feladatellátás minden szereplője számára. Mivel Pesterzsébet Önkormányzata e rendeletében határozza meg közművelődési célú feladatellátásának formáját, módját és mértékét, valamint a díjmentesen és kedvezményes díj ellenében igénybe vehető szolgáltatások körét, a rendeletet évente szükséges felülvizsgálni, illetve módosítani.

2. Helyzetelemzés

A Képviselő-testület 235/2015. (XI.5.) számú határozatával hagyta jóvá a 2015-től 2020-ig szóló Kulturális Koncepciót, melyek 2017. évre vonatkozó időarányos megvalósulását a 45/2018. (IV.16.) OKIIB sz. határozatával, a 2018. évi teljesülést az 59/2019. (VI.03.) OKIIB sz. határozatával, valamint a 2019. évben megvalósult tevékenységekről szóló beszámolót a 32/2020. (VI.29.) OKIIB sz. határozatával fogadta el az Oktatási Kulturális Ifjúsági és Informatikai Bizottság.

A Kulturális Koncepció megújítása -a korábbi tevékenységek részletes elemzésével, a programok megvalósítása során szerzett tapasztalatok és az időközben felmerült igények figyelembevételével- 2021-ben lett volna esedékes, ám a koronavírus járvány kitörése alapjaiban rengette meg hétköznapijainkat és ünnepeinket.

Az önkormányzati és intézményi programok nem kerülhettek megrendezésre. A kulturális intézményeink nem fogadhattak látogatókat, ugyanakkor mindennapi feladatukká vált egy korábban kevésbé használt platformon történő megjelenés feltételeinek kialakítása, üzemeltetése. Az ismeretlen helyzet kihívásaira gyors és megfelelő válaszokat tudott adni a CSILI és a Pesterzsébeti Múzeum munkatársi közössége. Az intézmények kötelező zárva tartása alatt is biztosították az online programokat, projekteket, melynek rendkívül nagy sikere volt a kerületi és más településeken élő kulturális élményekre vágyó lakosság körében.

2.1. Pesterzsébet jelenlegi helyzete

Pesterzsébet Budapest szerves része, azonban településszerkezetiileg megőrizte egykori önálló városi jellegét. Peremkerületi helyzetét tekintve, sajátos problémákkal küzd. 1955-ben épültek a Gubacsi lakótelep épületei, majd 1976-tól 1983-ig jött létre egy lakótelepi városrész, a Városmegyer, mely szerkezetiileg elkülönül a Pesterzsébetre korábban jellemző családi házas területektől. A kerületben a fővárosi védettségű épületek mellett műemlék jellegű, védett építésztörténeti értékű emlékek is találhatóak. A közismert Városháza, a Bocsák villa (Pesterzsébeti Múzeum) és a Vásárcsarnok mellett egyházi épületek és több magánvilla is ebbe a kategóriába sorolható.

Az utolsó másfél évtized jelentős változásokat hozott Pesterzsébeten. Építészeti szempontból ez elsősorban a Városmegyer esztétikai megjelenésében érhető tetten, amely ma már a főváros talán legszebb külvárosi centruma. Az újonnan épített lakóparkokba, illetve a

kertvárosi részekbe költözők számottevően magasabb jövedelműek és magasabb iskolai végzettségűek.

2.2. Pesterzsébet Önkormányzata által fenntartott intézmények

2.2.1. Csili Művelődési Központ

Helyzetelemzés

A Csili Művelődési Központ szakmai feladatvégzése során a jogszabályokban meghatározott módon eleget tesz mind tevékenységében, mind infrastrukturális, valamint személyi feltételeit tekintve az intézmény besorolásához minimálisan szükséges követelményeknek, minden közművelődési alapszolgáltatást végez. A közművelődési intézmény Pesterzsébet emblematikus intézménye, mely több mint 100 éves működése során számtalanszor bizonyította a külső környezet változásához történő gyors, szakszerű reagálási képességét, ennek segítségével folyamatosan magas színvonalú szolgáltatásokat nyújt a kerületi, illetve a régióban élő polgároknak. Évente közel 200.000 látogató fordul meg az intézményben, több mint 200 saját szervezésű rendezvényen vagy 20 féle kisközösségi lehetőséget kihasználva, valamint a külső partnerek programjait befogadva. A pandémia időszaka alatt kényszerűen, ám rövid idő alatt sikeresen tudott kulturális tartalmakat, magas színvonalon közvetíteni az online térben (pl. színházi előadások, streamelt koncertek).

Művészeti csoportok, kisközösségek, csoportok

A művészeti csoportok, klubok, szakkörök tagjai meghatározó látogatói az intézménynek, a Csiliben otthonukra találnak a legkülönbözőbb témával foglalkozó, kisebb és nagyobb létszámú hobbi és alkotó közösségek.

Kiemelkedő szakmai tevékenységet végző, széles körben ismert és elismert alkotó művelődési csoportok jelenleg az intézményben többek közt: Csili Népdalkör, Pesterzsébeti Városi Vegyeskar, Erzsébeti Foltkórosok, Pesterzsébeti Városi Fúvószenekar, Üvegvarázs Stúdió, Csili Színjátszó Kör, Felnőtt Festő Klub, Kokas László Zenés Színkör. Minden művészeti csoport rendszeresen bemutatja (kiállításokon, előadásokon) a nagyközönségnek szakmai tevékenységét, melyek kivétel nélkül érdeklődésre tartanak számot.

A közel egy évszázados múlttal rendelkező Társaságkedvelők Klubja heti rendszerességgel működő táncos estjei - mely alkalmakon más-más együttes szolgáltatja a zenét - és annak látogatói nagyban befolyásolják az intézményben és Pesterzsébeten élők közérzetét, hangulatát.

A gyermek mozgásos tanfolyamok fejlesztik a kicsik koordinációját, térérzékét, koncentrációját, zenei érzékét. A művelődési intézményeknek jelentős szerepe van ilyen mozgási lehetőségek biztosításában azoknak, akik nem versenyszerűen, sportegyesületben kívánnak sportolni, csupán hobbi szinten szeretnének egy-egy mozgásformát űzni. Jelentős számú mozgásos tanfolyam várja a gyermekeket (pl. a művészi torna és a balett különböző csoportjai), melyeket számos terembérletes formában megvalósuló lehetőség egészít ki.

A felnőtt mozgásos tanfolyamok célja az egészségmegőrzés, egészségvédelem. Átlagosan 20 csoportban kínál az intézmény különböző egészségmegőrző foglalkozásokat, melyek igen közkedveltek a jó szakmai vezetők és a kedvező árak miatt. Közel húsz éve működik Tánciskola és táncklub felnőtteknek, mely a mozgásforma elsajátítása mellett közösségi élményt is nyújt a tagok számára.

Rendezvények

A hazai és egyetemes kultúra megismertetése során kiemelt szerep jut a színházi előadásoknak. Több évtizedre visszanyúló hagyománya van a befogadó színházi

előadássorozatoknak és önálló produkciók bemutatásának (felnőtteknek és gyerekeknek egyaránt). A színházi előadások körültekintő kiválasztásával, a struktúra megváltoztatásával - évadonként 3 bérletes és 3 önálló előadással -, valamint felolvasó-színházi estekkel sikerrel növekedtek a közkedvelt színházi alkalmak száma.

A legkisebbeknek szól a Mesematiné sorozat, mely az apróságoknak az első találkozásokat jelenti színházi produkciókkal, egy kicsit nagyobbakat az Aprók színháza, majd a Gyermekszínházi sorozat várja, ahova főként óvodai és iskolai csoportok járnak. Minden sorozat népszerű, többszáz kerületi gyerek nézi végig a hagyományos előadásokat és a modern feldolgozású, esetleg zenés darabokat.

Az ünnepek kultúrájának ápolása során kiemelt jelentőségű a hagyományosan a Kosutiban megrendezésre kerülő Szt. István nap, mely programjának összeállítása során minden korosztálynak szóló, a kerületi művészeknek is fellépési lehetőséget biztosító, sokak számára vonzó rendezvény összeállítása a cél.

A közel harminc éve megrendezésre kerülő Erzsébet-napok kerületünk mára hagyományossá vált ünnepe. Ez az ünnep bevésődött, része lett az erzsébetiek életének, hiszen évről évre egyre többen vesznek részt a programsorozatban előadóként vagy nézőként. Az Erzsébet-napok legfontosabb küldetése nem csak Pesterzsébet kulturális értékeinek közvetítése, azok felmutatása a kerület határain túl akár egy szélesebb közönségnek, hanem a közvetlen találkozások alkalmainak a megteremtése. Az általában több mint 30 programot felölelő sorozat több a kerületben működő kulturális célokat is maga elé tűző intézmény és civil szervezet, szerveződés együttműködésével jön létre évről évre. Ennek kiemelkedő közösségi, szórakoztató programja az Erzsébet-bál.

A magyar nyelv és kultúra gondozásának és irodalmi értékeink megőrzésének, ápolásának érdekében évente a Magyar kultúra napjához és a Magyar költészet napjához kötődően is magas színvonalú, időnként „csemegének” számító programra kerül sor a Csiliben.

Évente várja az intézmény azokat a pesterzsébeti családokat május végén, akik nem tömegeket vonzó, belvárosi programokat, hanem családi hangulatú Gyermeknap rendezvényüket választják. Az Idősek világnapjához kapcsolódóan a kerületben élő szépkorúak, nyugdíjasok számára kínálnak könnyed szórakozást, kikapcsolódást.

Koncertjeiken az egyetemes és a nemzeti kultúránk ápolásán és bemutatásán túl különböző zenei irányzatok, stílusok megismerésére kínálnak lehetőséget olyan produkciók megtartásával, melyek nagy tömegeket szólítanak meg és vonzanak. Új színfoltként jelent meg a Csili zenei kínálatában a kertjükben, a nyári időszakban kéthetente megrendezésre kerülő „Zene az kell!” nevet viselő szabadtéri kiskoncert sorozat, mely eseményei igazi zenei csemegét kínálnak.

A „Csili Alsóállomást” ismét a Csili Művelődési Központ működteti, a megújult klubhelyiségben új programokkal színesedett a rendezvénypaletta, igazodva a kerületiek, illetve a látogatók igényeihez (pl: Karaoke Party, különböző műfajú klub koncertek, kiállítások, táncházak).

Továbbra sem hiányoznak a kínálatból a fél évente megrendezésre kerülő gyerekkoncertek, melyek töretlen népszerűségnek örvendenek.

Fontos és kiemelt feladat a néphagyományok ápolása, rendszeresen kerül sor népművészeti eseményekre, mellyel a nemzeti értékeinkre igyekeznek felhívni a vendégek figyelmét. A néptánc a népzene, a népi kézművesség ismerete elengedhetetlen feltétele a saját múltunk és kultúránk megismerésének. 2005 óta folyamatosan működik családi táncház a dél-pestiek öröme, a rendszeres program pályázati támogatással valósul meg.

Fontos a helyi közösségek, civil szerveződések erősítése. A „Civil Kurázszi” sajátos hangulatú, játékokat, versenyeket kínáló, közösségépítő, évente megrendezésre kerülő program a Csili udvarán. Emellett számos módon támogatják több civil szervezet tevékenységét (pl. terem biztosítással, technikai segítségnyújtással, rendezvények népszerűsítésével).

Ismeretterjesztés

Széles körű az ismeretterjesztés területén végzett tevékenységük, mely folyamatosan bővül újabb módszereket alkalmazásával. Hagyományosan a diákoknak szól a „rendhagyó énekórák” sorozat, és az AIDS világnapi rendezvény. Töretlenül népszerűek a családfa kutatás technikáját megmutató alkalmak, a Helytörténeti klub és a Rendhagyó történelemórák előadásai. A Világjáró klub témái hiánypótló szerepet töltenek be a régióban, hamar jelentős ismertségre tett szert az új sorozat az interneten. A Jane Goodall Egyesülettel való együttműködés során további környezettudatosságra felhívó akciók jelentek meg az intézményben.

Táborok

Nyaranta többféle tematika szerint, 15-20 féle tábort szerveznek, melyekkel élvezetes, de tartalmas időtöltést biztosítanak a gyerekeknek az iskolai szünet heteiben is. Jellemzőek a különböző edzőtáborok, a művészeti táborok, de a különböző népi mesterségeket, idegen kultúrákat bemutató táboraik is kedveltek. Az utóbbi években bővült a fiúknak szóló kínálat is: újdonságként nyelvi szabadidős, különböző ismeretterjesztő (környezetvédelmi és informatikai) témákkal foglalkozó, valamint sport- és élménytábort hirdettek sikerrel.

Együttműködések, kulturális kapcsolatok

Az intézményben folyó közművelődési tevékenységeknek jelentős részét alkotják a különböző terembérleti formában megvalósuló művészeti, szórakoztató, képző és egyéb szolgáltató formák is. Az állandó bérlők között megtalálható többek közt a Spicc & Flex Művészeti Stúdió, Harsányi Gábor Színiiskolája, de itt tartja próbáit a Coda Nostra zenekar, a Vajda Gipsy Koncertzenekar is. A Kossuth Társaság, vagy a Városvédők szintén itt tartják előadásait, de szinte valamennyi kerületi intézmény, nemzetiségi önkormányzat, civil szervezet tart programokat, összejöveteleket a Csiliben.

Csili Könyvtár

Nem példátlan, hogy egy fővárosi közművelődési intézmény saját könyvtárat is működtessen, a két intézményrész folyamatosan támogatni tudja egymást.

A Csili könyvtárának tevékenységében jelentős szakmai háttérmunkát (állományellenőrzést) végeztek az elmúlt években. Minden lehetőséget megragadnak annak érdekében, hogy minél több személyes kontaktust alakítsanak ki látogatóikkal, ezért különböző témában megrendezett kiállításokkal, programokkal törekednek ismertté válni. A könyvállományt az olvasók érdeklődéséhez igazodóan folyamatosan fejlesztik, a tervszerű apasztás ellensúlyozására. A Szikla integrált könyvtári rendszer bevezetésével egy korszerű, felhasználóbarát szoftver segíti a kölcsönzést, a nyilvántartást. A könyvtár helytörténeti gyűjteménye, valamint a családfakutatáshoz szükséges dokumentumok, valamint a pedagógiai állomány továbbra is helyben használható formában rendelkezésre állnak az érdeklődők számára.

A Csili Könyvtár megújítása érdekében szakmai munkacsoport dolgozott ki fejlesztési lehetőségeket, valamint látogatói igényfelmérést készült (kérdőív formájában). A korszerű igényeket felismerve, az egyik legfontosabb feladatként a közösségépítést jelölték meg. Az emberek elidegenedésének, magányosságának megállítása nagyon fontos összetársadalmi érdek, amiben a közösségi terek (találkozási pontok) fejlesztése megoldást nyújthat. Ebbe a folyamatba kapcsolódhat be a könyvtár is.

Kommunikáció

A Csili Művelődési Központ kommunikációja az intézmény működésének széles körű elérést biztosító tükröződése: hírek, hirdetések, az ismeretszerzést, a tájékozódást segítő tartalmak impulzushalmaza, amely a kerület és a dél-pesti régió határain is túljutva segíti annak a bevésését, hogy Pesterzsébeten eleven kulturális élet zajlik, szellemi értékek teremődnek, a társadalmi beágyazódást előmozdító hálózatok szervesülnek. Míg bizonyos csatornákon az egyes rendezvényeket igyekszik meghirdetni, a programjait, tevékenységét tematikus rendben összesítő felületein (pl. a fél évente megjelenő műsorfüzet, a honlap, Facebook-oldalának esemény fejezete) olyan tablót fest, amelyből a kerület közművelődési törekvései megvalósításában vállalt egyedi szerepe is kiolvasható.

Elsődleges gyakorlati feladata potenciális közönségének bevonása a közvetlen tájékoztatás, azaz a hirdetések által. Ezzel nem csupán kulturális missziót teljesít, de bizonyos programok megvalósításában hatékony eszközzé válik a kitűzött bevétel elérésének is. A minél nagyobb kontaktusszám elérése érdekében a hagyományos, illetve a közösségi média által kínált reklámfelületeket egyaránt használja, az épületen belül lévő eszközeivel pedig szép számmal betérő vendégeit tudja megszólítani. Mivel az információk eljuttatásának technikai módjai igen gyorsan változnak, fel kell térképeznie a megjelenő lehetőségeket és azokat mielőbb integrálnia praxisába. Főként a tematikus programok promotálásakor igyekszik minél pontosabban kijelölni a megszólítani kívánt célcsoportot, és ennek megfelelően választja ki a kommunikációs csatornákat. A fizetett hirdetések esetében elemzés tárgyává teszi, hogy az adott ráfordítás arányos-e a várható kontaktusszámból eredeztethető prognosztizált bevételnövekedéssel.

Ahogy kínálatával magának a Csilinek – a tradíciók megőrzése mellett - dinamikusan le kell követnie az adott korszak kulturális áramlatait, úgy üzenetei megjelenítéseinek tekintetében is - naprakészségét igazolva és a hatékonyságát megőrizve - szükséges a saját kritikai szűrőjén átengedett, modern formákat alkalmaznia.

A kerület közművelődési céljai a kulturális tevékenység végzésére létrejött hivatalos intézmények és civil szerveződések együttműködésével lehetséges. A Csili ezt a kooperációt - egyebek mellett - az aktorok közötti információáramlás biztosításával lendítheti előre, bizonyos eseményeknél (pl. Erzsébet Napok) pedig a gondozásában megjelenő, közös kiadvánnyal segíti.

A Csili kommunikációs eszközei által biztosított jó elérési mutatók vonzóvá teszik használatukat a helyi vállalkozások számára is, azaz nemcsak az intézmény üzeneteinek hordozóiként, hanem értékesíthető reklámfelületként is kezelendők, amelyek bevételei a kulturális tevékenységbe forgathatók vissza.

A Csili kommunikációjának meghatározó feladata, hogy publikussá tegye a házban működő művészeti csoportok produkcióit és az adott művészeti közösségek által elért sikereket úgy is, hogy menedzseli a sajtómegjelenéseket. Ezzel egyrészt lehetőséget teremt a társadalmi reflexióra, amely jótékonyan hat vissza az énekkar, alkotókör stb. további munkájára, másrészt pedig népszerűsíti a létrejött eredményeket.

A Csili az eseményei közzétételekor a tényközlésen túl igyekszik leírásaiban, képi illusztrációiban egyfajta küldetést is betölteni, amennyiben feltárja a befogadó előtt az adott esemény jelentőségét, a nemzeti vagy helyi tradíciókhoz való kapcsolatát, tudományos érdekességét, társadalmi fontosságát és más vonatkozásait.

2.2.2. Pesterzsébeti Múzeum

A Pesterzsébeti Múzeum Budapest legrégebben, 1951-ben alakult kerületi múzeuma, amely helytörténeti, színháztörténeti témakörben tárgyi- és dokumentációs anyaggal, valamint archív fotógyűjteménnyel és képzőművészeti gyűjteménnyel rendelkezik és ezekben a témakörökben szakmai igényességű gyűjtést folytat.

A Múzeum képzőművészeti gyűjteménye és helytörténeti gyűjteményének egy része a Gaál Imre Galériában és az Ady Endre utcai raktárban található. A Gaál Imre Galériában rendszeresen időszakos kiállítások, irodalmi, zenei estek kerülnek megrendezésre, és itt tekinthető meg Tóth Menyhért festőművész állandó kiállítása is.

2006. márciusában nyílt meg a Rátkay-Átlók Galéria, ahol az 1960-64. év között Pesterzsébeten működött Átlók Művészcsoporthoz képzőművész tagjainak állandó kiállításai láthatók. Rátkay Endre festőművész monumentális életműve mellett Gaál Imre és Czétényi Vilmos festőművészek alkotásaival találkozhatnak a látogatók.

Az intézmény működése: A Pesterzsébeti Múzeum szakmai munkájának minősége Pesterzsébet Önkormányzata rendszeres támogatásának és sikeres pályázatainknak köszönhető. A pályázatokon nyert összegek nagymértékben elősegítették a múzeumi tevékenység színvonalának emelkedését és a múzeum presztizsének növekedését kerületen kívül és szakmai körökben egyaránt. Az elmúlt évtizedben a Múzeum elnyerte az Év múzeuma és az Év kiállítása pályázat elismerő oklevelét.

Múzeumi tevékenység: A múzeum célja a látogatók számának folyamatos növelése, különösen a fiatal nemzedék megszólítása és a lokálpatriotizmus erősítése. Ebben a vonatkozásban a konkrét kiállítások, programok mellett nagy hangsúlyt fektetnek a minél szélesebb körű online megjelenésre. A virtuális kommunikáció bővítése a Covid-járvány miatt is kiemelt szerepet kapott az elmúlt időszakban.

Kiállítási stratégia: A kerület és a dél-pesti régió értékeinek minél szélesebb körben történő feltárása, reprezentálása, valamint magas színvonalú, kerületen kívüli anyagok helyi bemutatása. A kerület kulturális értékeinek hazai és külföldi cserekiállítások keretében való népszerűsítése.

Szakmai együttműködés: a Pesterzsébeti Múzeum a kerületi intézmények, a Csili Művelődési Központ, a Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola és egyéb kerületi iskolák mellett folyamatos szakmai kapcsolatot tart fenn és alakít ki a többi múzeummal, kerületi helytörténeti gyűjteménnyel, valamint művészeti egyesületekkel, civil szervezetekkel, nemzetiségi önkormányzatokkal. Rendezvényeiket, szakmai programjaikat a kerület intézményei mellett számos budapesti és országos múzeummal, kiállító teremmel együttműködve hozzák létre. A múzeum vezetése és munkatársai célul tűzték ki a múzeum és a két galéria bekapcsolását a főváros kulturális életének vérkeringésébe. Ennek megvalósítását egyrészt a kerület határain túlmutató tematikájú időszakos kiállítások rendezésével, másrészt a többi múzeummal kialakított jó együttműködéssel, folyamatosan frissített protokoll listával és széleskörű média kapcsolatok kiépítésével igyekeznek megvalósítani. A múzeum ismertségét és elismertségét nagymértékben erősítik a Gaál Imre Galériában rendezett időszakos, sokszor országos jelentőségű kiállítások.

A kerület kulturális életének meghatározó hagyományos eseménye a több évtizedes Tavaszai Tárlat, a hozzá kapcsolódó Pesterzsébeti Művészeti Napok, valamint az elmúlt 30 évben minden novemberben megrendezett Neményi Lili Est.

Múzeumpedagógiai tevékenység: Kiemelt fontosságú a gyerekcsoportok múzeumpedagógiai foglalkozásának megtervezése, megszervezése és lebonyolítása a Pesterzsébeti Múzeum állandó és időszakos kiállításaiiban. A kerület iskoláinak folyamatosan informálása a múzeum kiállításairól, rendezvényeiről. Gyermekek pályázatok szervezése helytörténeti, művészeti, közérdekű témakörökben.

Felnőtt látogatóknak **múzeumandragógiai** foglalkozásokat tartanak a Pesterzsébeti Múzeumban, a Gaál Imre Galériában és a Rátkay – Átlók Galériában is.

Reklámtevékenység: kiállításairól, rendezvényeiről rendszeresen tájékoztatják a médiát. Programjaik megtalálhatók több országos programfeltöltő honlapon. Rendszeresen hirdetik kiállításait a **Műértő, az Új Művészet, a Pesti Est, a Fidelio magazin** folyóiratokban, a kerületi újságban és más szakmai folyóiratokban, napilapokban és hetilapokban. Programjaikról, kiállításairól folyamatos tájékoztatást adnak a "Kosuti" sétálóutcán elhelyezett hirdetőtáblákon, intézményeikben elhelyezett plakátjaikon, weboldalukon. Meghívóikat, valamint kétnyelvű, színes bemutatkozó leporellóikat eljuttatják országos intézményekbe, múzeumokba, művészekhez, a Pesterzsébeti Önkormányzatba, könyvtárakba, iskolákba, óvodákba, a Csili Művelődési Központba és egyéb kerületi intézményekbe. 2020-ban a takarékoság jegyében áttértek az online meghívók küldésére, de az Önkormányzat / képviselő testület és az adatbázis számára továbbra is papír alapú meghívókat készítenek.

Internet megjelenés: A legfontosabb a www.museum.hu, ahol külön oldalakkal is rendelkeznek. 2007-től működik a múzeum honlapja, mely 2019-ben az Önkormányzat támogatása révén teljesen megújult. Honlapjukon és 2011-óta működő Facebook oldalukon folyamatosan tájékoztatják az érdeklődőket aktuális kiállításairól, rendezvényeiről.

A járványhelyzet miatt internetes megjelenéseiket jelentősen kibővítették: online kiállítások, a kerülethez kapcsolódó helytörténeti információk, érdekességek, képanyagok, ismertető, online ismeretterjesztő játékok. Honlapcím: www.pesterszebetimuzeum.hu

A járványhelyzetre reagálva elindították youtube csatornájukat is.

2011-től működő **hírlevél** rendszerük 2019-ben szintén korszerűsítésre került. Jelenleg 800 fő részére küldenek kiállítási - és program-információinkat, emellett email-es névjegyzékük is kiterjedt és folyamatosan bővül.

Kutatószolgálat: a Pesterzsébeti Múzeum rendszeresen fogad kutatókat és segítséget nyújt a kutatók adatgyűjtésében.

3. Nevelési és oktatási intézmények kulturális tevékenysége

Óvodák kulturális tevékenysége

A gyereknevelés a család, és a szülők elsődleges felelőségeként, valamint az óvodák elsődleges feladatákként írható le. A gyermek, miközben szüleitől átveszi az őseik által összegyűjtött normákat, nézeteket, hiedelmeket, élete során maga is aktívan alakítja, változtatja, módosítja azt és a fejlődés során újabb mintákkal gazdagítja az előző generációtól tanultakat.

Pesterzsébet önkormányzatának fenntartásában működő óvodák az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szerint tervezik meg pedagógiai programjukban a gyermekek kulturális nevelését. A kultúra egyik fontos területe a művészetre nevelés már ebben az életkorban elkezdődik. Az óvoda feladata a kultúrát, esztétikumot nyújtó hatásrendszerben megkeresni azokat az alkalmakat, lehetőségeket, amelyek megmozgatják a gyermekek fantáziáját. A XX. kerület óvodáiban a művészetet /festészet, zene, tánc, színház stb./ hozzák közel a gyerekekhez, kihasználják a kerületünk adta lehetőségeket. Az óvodák a gyerekeket - életkoruknak és érdeklődésüknek megfelelően – a helyi kiállításokra, kulturális programokra rendszeresen elviszik.

Óvodáink - elsősorban pályázati támogatások révén - rendszeresen szerveznek néphagyományokra épülő programokat (pl.: évszabúcsúztatók, néphagyományokra épülő programok stb.)

A Pesterzsébeti Baross Német Nemzetiségi Óvoda nemzetiségi nevelést folytató tevékenysége felöleli a nemzetiségi kultúra ápolását, hagyományainak közvetítését is. Partnerkapcsolatainak köszönhetően a gyermekek kulturális nevelése mind az óvodai programok, mind a kerület kulturális intézményei által nyújtott lehetőségek kihasználásával megvalósulnak. Az Óvoda, a Csili Művelődési Központtal, - mint a kerület meghatározó kulturális intézményével – együttműködési megállapodást kötött annak érdekében, hogy óvodai programlehetőségeit bővítse, színesítse, valamint az óvoda tehetséggondozó tevékenységében a „Kis kézművesek tehetségműhelye” eredményes működésében szakmai segítséget nyújtson. Az óvoda hagyományörző programjaival kapcsolódik a CSILI mesemondó kulturális programjához. A Teréz nap – magyar néphagyományokhoz kapcsolódó kulturális óvodai program, esélyt ad a hagyományápolásra, a hagyományok átörökítésére a családok bevonásával. Az Oktoberfest, a Nemzetiségek napja, a Márton nap, a Nemzetiségi Gyermeknéptánc Fesztivál lehetőséget biztosít a Német Nemzetiségi Önkormányzattal, a József Attila Katolikus Nyelvoktató Német Nemzetiségi Általános Iskolával, a Német Nemzetiségi Gimnáziummal való szoros kulturális együttműködésre. Állandó résztvevői a Pesterzsébet Önkormányzata által szervezett Tehetségnapnak, a „Csillagocska Fesztiválnak”. A Gaál Imre Galéria tematikus kiállításai, a Pesterzsébeti Múzeum által szervezett helytörténeti kiállítások, valamint a Szabó Ervin Könyvtárban az óvodások által tett látogatások a kulturális nevelés egyik fontos eszköze. Az óvoda évfordulós ünnepeinek – „50 éves óvoda” ünnepe, „20 év a német nemzetiségi nevelésért” kulturális programok színvonalas megtartásával is elősegítik a gyermekek kulturális nevelését, a kulturális értékek megalapozását.

A Pesterzsébeti Gézengúz Óvoda rendkívül sokoldalúan és komplexen közvetíti az óvodások felé a kulturális értékeket. A kerület közművelődési és művészeti intézményeiben történő látogatások elősegítik a gyermekek személyiségformálását, erkölcsi és érzelmi fejlődését. A zenei képzettséggel és néptánc ismerettel rendelkező pedagógusok által tartott foglalkozások - a hagyományok, népszokások, nemzeti- és vallási ünnepek – elősegítik a gyermekek magyarság-, s identitástudatát. Kulturális tevékenységeik anyagi forrásai részben önkormányzati, alapítványi, pályázati és szülői adomány. Az óvodai környezeti nevelés egy egész életre kihat. Az óvoda pedagógiai nevelésében a fenntarthatóságot, a meglévő értékekkel való kíméletes bánásmódot – a környezeti kultúra szempontjából elengedhetetlennek tartja. A természettudományos ismeretek megszerzéséhez, a természeti jelenségek megismeréséhez számos kulturális programmal – Autómentes nap, Levegő projekt, Állatok Világnapja, „Hozz egy virágot!” (óvoda virágosító akció) - járul hozzá. Az egészséges életmódra történő nevelés elősegítése érdekében az óvoda kiemelet figyelmet fordít az önkormányzat által támogatott korcsolya- és úszásoktatásban való részvételre, az

Ovi-foci-tehetséggondozásra. A Bolgár Önkormányzattal való kapcsolattartást erősíti az óvodában létesített Fűszer- és gyógynövénykert, valamint zöldségeskert.

A Pesterzsébeti Gyermekmosoly Óvoda kulturális nevelésének célja, az intézmény hagyományos kulturális értékeinek, rendezvényeinek megőrzése, új kulturális tartalommal való gazdagítása. A kerület közművelődési intézményeiben történő óvodai látogatások elősegítik az olvasóvá nevelést, a honismeret megalapozását, a művészetek iránti nyitottságra, befogadásra való nevelést. Állandó programjai között szerepel a világnapok – Költészet napja, Föld napja, a Madarak és Fák napja - művészeteken keresztül (rajz, festmények, szobrok, dalok, drámajátékok) történő feldolgozása. A Pesterzsébeti Önkormányzattal szorosan együttműködve, fő szervező és koordinátorként vesz részt az óvoda a „Csillagocska fesztivál” - Pesterzsébeti Óvodák tehetségnapja lebonyolításában. A zeneművészet megszerettetése s megismertetése terén kiemelt partnere az intézménynek a kerületben működő Lajtha László Zeneiskola. Évente több alkalommal látja vendégül a legkisebbeket hangszerbemutató koncertekre.

A Pesterzsébeti Kerekerdő Óvoda az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a „Gyermek – Világ Pedagógiai Program alapján tervezi és szervezi a gyermekek kulturális nevelését. Rendszeres kulturális programjai között szerepel a kerületi múzeum által szervezett kiállítások, valamint a Csili Művelődési Központ által szervezett kulturális programok látogatása. Az óvodások kulturális nevelése érdekében minden évben megrendezésre kerülnek a Jeles napok, melyek egy része a természet Zöld ünnepeihez (pl. Víz Világnapja, a Föld Napja, Madarak és Fák Napja, Állatok Világnapja) másik része a társadalmi (március 15.; október 23.) és hagyományos ünnepekhez (Advent, Karácsony, Farsang, Húsvét) tartozik.

Az óvoda a tehetséggondozás keretén belül az ének-zene, énekes játék, gyermektánc, kézműves műhely, mozgás, drámajáték, természetbúvár szolgáltatásokat ingyenesen vállalja. Megvalósítása érdekében megalapították a Zeneovit, a Kézműves Műhelyt, a FÜRGE Manók csapatát, a Zöldbeka természetbúvárokat és a Báb és Drámanók csoportot.

Önálló innovációként életre hívták a Mozgás Napját, a program a játék, a mozgás örömeiről szól, melyre meghívást kapnak a kerület többi óvodájának gyermekei.

A kerület kulturális életéhez kiemelten kapcsolódnak a Csillagocska Fesztivál társszervezőiként.

A Pesterzsébeti Lurkóház Óvodában a „Lurkónevelés” része a kulturális kíváncsiság felkeltése és sokoldalú, színes és tapasztalatokra, élményekre épülő ismeret átadása. Az intézmény pedagógiai programjában különös figyelmet szentel az anyanyelvi és a zenei nevelésre, az alkotó tevékenység igényének a felkeltésére. Ez leginkább a jeles napok: Magyar népmese napja, A zene világnapja, Ovi-Zsaru program, Környezetvédelmi projekt (Autómentes nap, Tavaszi Zsongás hete, Madarak és fák napja, „Őszvarázs” Környezetvédő heti program), ünnepek (nemzeti ünnepek), és hagyományok (Márton nap, Advent, Farsang, Nyuszi-les), felelevenítése során jut el a gyermekekhez. A kulturális nevelés része az irodalmi művek meghallgatása, eljátszása, színházi élmények nyújtása, mesehallgatás, zenei, sport, vizuális igényeket kielégítő barkácsolási lehetőség. Mindez megvalósul a Tücsökzene, a Jégsozobrász, Pesterzsébeti Fitt Óvodás, „Olim-pici”, „Csillagocska fesztiválon” való részvétel kapcsán.

A Pesterzsébeti Nyitnikék Óvodában Pedagógiai Programja alapján nagy hangsúlyt fektet az óvodások kulturális nevelése kapcsán a beszédkultúra, a viselkedéskultúra fejlesztésére. Az óvodapedagógusok az óvodai verselés, mesemondás, dramatizálás, anyanyelvi játékok kapcsán ismertetik meg a gyermekeket a népi kultúrával, valamint a kortárs magyar irodalom alkotásaival.

Az intézmény szoros kapcsolatot tart a Csili Művelődési Központtal, rendszeres látogatóik az Aprók színháza bérletes előadásoknak. Az óvoda a szolgalmi időszakban több alkalommal szervez a gyermekek részére különböző bábszínházi műsorokat, zenés előadásokat, táncos

bemutatókat, ovis zenei délelőttiakat. A nevelési év folyamán látogatásokat tesznek a kerületi könyvtárban, ahol a gyermekek megismerkednek a kerület múltjával. A tagóvodákban rendszeresen megtartják a hagyományos ünnepeket. A kerületi kulturális programokhoz kapcsolódva az óvodások részt vesznek az Ovi-Zsaru programban, valamint a „Csillagocska fesztiválon.” A gyermekek mozgáskultúrájának fejlődését segíti elő a Fenntartó által biztosított úszás- és korcsolyaoktatás, valamint az óvodások megismerhetik foci és a birkózás által nyújtotta mozgás lehetőségét is.

Általános iskolák kulturális tevékenysége

Az iskolai kulturális nevelés eredményeként a gyerekek és a fiatalok megtanulják elemezni saját kultúrájukat, a mások kultúráját és a legtágabb értelemben vett kultúrát is. Az iskola profilja vagy arculata, nemcsak az iskola intézményi kultúráját reprezentálja, hanem az intézmény történeti hagyományai, tanárainak és tanulóinak életútja is. A kerületben működő oktatási intézményekben folyó kulturális nevelés számos ponton összekapcsolódik ugyan, de megmutatkozik annak különbözősége, egyedisége is.

- **A Budapest XX. Kerületi Lázár Vilmos Általános Iskolában** nagy hangsúlyt kap a kulturális nevelés. A mindennapos oktatás során kiemelt figyelmet fordítanak az anyanyelv ápolására, a nyelvi készségek fejlesztésére, az értő olvasás, helyes kifejezés gyakorlására. Az iskolában magas színvonalú drámakör működik. A Színkör playbacktársulat interaktív előadásával rendszeresen fellép a Csili MK Vízvári termében, valamint egy alkalommal az iskola adott otthont az Európai playbacktalálkozóknak. A tanulók részt vesznek minden országos, budapesti, kerületi vers- és prózamondó versenyen, szónoklatversenyen, Nyelv-Ész, Bolyai magyar versenyen, népdaléneklési versenyen. Az ott kapott elismerések - első-, második helyezés, arany minősítés – öregbítik mind az intézmény, mind a kerület hírnevét. A Lázár Ervin Programnak köszönhetően az osztályok részére évente két alkalommal szerveznek a fővárosba színházlátogatásokat. Az épület ad otthont a Lajtha László AMI képzőművészeti tagozat egy csoportjának. Az itt tanuló diákok nagy sikerrel szerepelnek számos rajzversenyen, pályázaton, az iskola dekorációjáról is gondoskodnak. Az intézményben több, mint 30 éve működik ének-zene tagozat, énekkara évente több alkalommal ad koncertet. Felléptek már a Mátyás templomban, valamint 2019-ben a Parlament előtt a Nemzeti összetartozás napja alkalmából határon túli magyarokkal énekeltek. A diákok minden évben fellépnek karácsonykor az idősek otthonában, folyamatos a kapcsolattartás a kerület óvodáival. Évente megrendezik a Lázár napot. Ezen az eseményen az összes, nem „tagozatos” osztály bemutatkozik színdarabbal, tánccal.
- **Vörösmarty Mihály Református Általános Iskolában** a tanév folyamán nagy hangsúlyt fektetnek a kulturális nevelésre. Minden hónap utolsó hetében a napközis csoportok úgynevezett csoportközi foglalkozás keretében kézműves foglalkozásokat, versmondó délutánt, jeles ünnepekhez kapcsolódó foglalkozásokat szerveznek. Tanórán kívüli kulturális intézmények: színház, múzeum, táncművészeti központ látogatáson vesznek részt a tanulók. A magyar és nemzetközi kultúrához köthető jeles napok megünneplése tanítási időben műsorok, projektnapok keretében kerül megrendezésre. A diákok rendszeres résztvevői az egyházi szinten meghirdetett vers-és prózamondó, rajz-, és ének versenyeknek. Tanév végén osztályszinten a Vörösmarty-nap alkalmából kulturális műsor bemutatásával készülnek a diákok. 2021-ben a intézmény csatlakozott az egész világ magyarságára kiterjedő Pilinszky felolvasó maratonhoz. Az

intézmény minden lehetőséget megragad a kerület adta kulturális lehetőségek igénybevételére. Az alsó tagozatos diákok rendszeres látogatói a Csili gyermek színházi előadásainak, csoportos színházbérlet vásárlásával. A Gaál Imre Galéria és Pesterzsébet Önkormányzata által hirdetett rajpályázatok, műhelyfoglalkozások állandó résztvevői. 217-ben az Emlékezés terén, az október 23-i műsor a kerület polgárainak az intézmény diákjai előadásában került megrendezésre. A tanulók állandó résztvevői a Reformkori nap rendezvénysorozatának, valamint sportiskolás jégkorongosaik a kerületi sport gála nyitószámaként szerepeltek. Az iskola színjátszóköre, valamint kórusa rendszeresen fellép a kerületi szinten megrendezett ünnepeken, valamint a Budapest-Pesterzsébet-Klapka téri Református templomban.

- **A József Attila Katolikus Nyelvoktató Német Nemzetiségi Általános Iskola** a tanulók kulturális nevelése terén sokszínű. Zenei tagozata 2019-ben 50. évfordulóját ünnepelte. A szoros együttműködés kapcsán a tanulók rendszeres fellépői a Lajtha László Zeneiskola által szervezett Tücsökzene koncert előadásainak. Fővárosi szinten múzeumpedagógiai bázisiskolaként végzi múzeumpedagógiai tevékenységét. A Lovag program keretében együttműködik a Nemzeti Múzeummal, a diákok állandó látogatók a Budapesti Történeti Múzeum, Néprajzi Múzeum, Mezőgazdasági Múzeum, Közlekedési Múzeum, a szentendrei Skanzen kiállításainak. Az Éneklő ifjúság hangversenyek, a Montágh Imre szépolvasási verseny, a Vers- és prózamondó, Kazinczy szépkiejtési versenyek, Könyvbarát vetélkedő, Mi micsoda csapatverseny, Ki mit tud vetélkedők keretei között méri össze az ifjúság tudását a kerület más iskoláinak tanulóival. A művészeti versenyek helyezetteit, iskolai szinten dicséretekkel, oklevelekkel, József Attila plakettel díjazza. Az iskolákban évek óta működik német nemzetiségi tagozat, melynek célja az, hogy a gyermekek játékosan ismerkedjenek meg a német nyelvvel, kultúrával, az itthoni és a határon túli németek hagyományaival. Az oktatás tevékenységközpontú. Kiemelt szerepet kapnak az ünnepekörök. A diákok sok nemzetiségi programon vesznek részt, dalokkal, versekkel, jelenetekkel, tánccal ünnepelnek, gyönyörű népviseletbe öltözve.
- **A Budapest XX. Kerületi Gyulai István Általános Iskolában** emelt szintű testnevelés és képzőművészeti oktatás keretei között folyik kulturális nevelés. Két évtizedre visszanyúló hagyománya az intézménynek a Csili Művelődési Központban, két évente megrendezésre kerülő Művészeti est. Itt mutatkozik be az iskola valamennyi művészeti ágban (vers, próza, dráma, ének, tánc, zene, fitness) tehetséges tanulója. A Csili színháztermének előterében képzőművészeti kiállítást rendeznek a műsorral egyidőben. Az iskola tanulói rendszeresen részt vesznek a kerületi kulturális rendezvényeken, vers- és prózamondó versenyeken, rajzversenyeken, Erzsébet Napokon. Partneriskolája a Művészetek Palotájának, a Kolibri Színháznak, az Operett Színháznak. Az együttműködésen keresztül biztosítják a tanulók életkorának megfelelő színházi élményeket, ezzel is megteremtve a színházba járás kultúráját. Nagy hangsúlyt fektetnek a természetvédelmi nevelésre, melynek eredményeként az iskola egy tanulójának a Kiserdőben megtelepedő özönnövényekről szóló írása jelent meg a Természetbúvár című folyóiratban.
- **A Budapest XX. Kerületi Ady Endre Általános Iskola** tömegközlekedés szempontjából jól megközelíthető intézmény. Színvonalas kulturális programjaik keretén belül hangsúlyt fektetnek a történelmi eseményekről való megemlékezésekre, részt vesznek a kerületi ünnepeken, rendezvényeken is. A

tanítás során rendszeresen alkalmaznak korszerű IKT eszközöket, projekt módszert, páros- és kooperatív munkaformát, mely mélyíti a gyermekekben az együttműködés, a segítőkészség, az elfogadás képességét. 2016. szeptemberétől az intézmény az örökös ÖKO iskola címet viseli. Fontosnak tartják a környezettudatos gondolkodást, az egészséges életmódra való nevelést és a fenntarthatóságot. Az angol oktatás 4. osztályban indul és nemcsak a nyelv oktatásában merül ki, hanem a tanult nyelv kultúráját, népszokásait, nevezetességeinek megismerésére is különös figyelmet fordítanak. Gyermekközpontú iskolaként a szülőkkel való kapcsolattartás és együttműködés kialakításra is hangsúlyt fektetnek.

- **Budapest XX. Kerületi Hajós Alfréd Általános Iskolában** közös ünnepélyekkel emlékeznek meg a történelmi, állami ünnepekről. A nevezetes napok megünneplése mellett, a hagyományok ápolása kapcsán saját készítésű portékákból vásárokat (Adventi vásár) rendeznek. Öt évenként jubileumi gálával ünneplik meg az intézmény fennállásának évfordulóját. Legutóbb (2017-ben) a 35 éves évforduló alkalmából rendeztek magas színvonalú előadást. Az iskola csapataival minden évben részt vesz az országos, budapesti, valamint a kerület által szervezett vetélkedőkön, tanulmányi- és sportversenyeken, ahonnan rendszerint dobogós helyezéssel térnek haza. A Lázár Ervin Program keretében egy-egy színházi, illetve kulturális rendezvény állandó látogatói. A kerület több kulturális intézményével, múzeummal, művelődési házzal, zeneiskolával, illetve színházzal szoros az intézmény kapcsolata. Partnerkapcsolatban állnak a Művészetek Palotájával. Ez lehetővé teszi, hogy minden rendezvényről első kézből kapjanak tájékoztatást, azokra meghívást, sok esetben a tanulók számára kedvezményes, gyakran ingyenes részvételi lehetőséggel. Rendszeresen szerveznek múzeumlátogatást, hagyományos a „Budapesti Séta” elnevezésű program, ahol a diákok évfolyamonként más-más területeit, nevezetességeit ismerik meg lakóhelyüknek, illetve a fővárosnak.
- **Budapest XX. Kerületi Zrínyi Miklós Általános Iskola** tanulói kulturális nevelése igen sokrétű. Az intézmény falai között tartandó kulturális megemlékezéseket elsősorban a Világnapok, nemzeti-, hagyományörző ünnepek alkotják. Az elmúlt időszakban kiemelkedő volt 2018/2019-es tanévben tartott Zrínyi 90 Gála, melyre a diákok színdarabbal, zenés, táncos számokkal összeállított pillanatképekből álló, színvonalas műsorral készültek. Az iskola tornatermében évenként fellépő Utazó Planetárium, Palánta Bábegyüttes, Hórihorgas hujákolók ad színvonalas kulturális délutáni programot az érdeklődő diákoknak. Az almamáter falain kívüli kulturális programok az integrációra, esélyegyenlőségre irányuló pályázatok segítségével valósulnak meg. A pályázatok által nyújtott lehetőségeket kihasználva a diákok látogatást tesztnek a főváros kulturális intézményeiben (Nemzeti Színház, Room Colosseum, Magyar Nemzeti Múzeum, Magyar Természettudományi Múzeum, Petőfi Irodalmi Múzeum) megtekintik neves épületeit (Parlament, Budai Vár, Sziklakórház), valamint lehetőséget biztosítanak a diákok számára az ország nevezetes helyeire történő ellátogatásra (Ópusztaszer, Visegrád, Pákozd – Sukorói Arborétum, Szépvölgyi Barlang, Gyadai tanösvény, Emese park, Szentendrei Skanzen). A Határtalanul programon belül tervezik a környező államok, valamint a Zrínyi emlékhelyek Magyarországon és Horvátországban való felkeresését. Az intézmény távlati céljai között szerepel hagyományossá tenni egy, egyhetes erdei iskola létrehozását Észak-Magyarországon.

A Szakközépiskolák és Gimnáziumok tevékenysége

- **Budapest Komplex Szakképzési Centrum Erzsébet Királyné Szépművészeti Technikum** minden évben Erzsébet nap táján egyhetes programsorozattal tisztelegnek névadójuk előtt. Ebben az időszakban számos versennyel, vetélkedővel - szavalóverseny, dalfesztivál, helyismereti verseny – igyekeznek jó hangulatot teremteni az iskolában. A diákok múzeum-, színház-, könyvfesztivál-, koncertlátogatásokon kívül rendszeresen megemlékeznek a jeles napokról, nemzeti ünnepekről. A technikumban énekkar is működik. Az intézmény szoros kapcsolatot ápol a kerület kulturális intézményeivel (Csili Művelődési Központ, Pesterzsébeti Múzeum, Pesterzsébet Önkormányzata), civil szervezeteivel (Kossuth Társaság). Az intézmények, s a civil szervezetek által szervezett rendezvényeken nemcsak közreműködőként, hanem szakmai támogatással is (smink, frizura, maszk) segítik a műsorokban részt vevő szereplők teljeskörű szépművészeti ellátását.
- **Budapest XX. Kerületi Kossuth Lajos Gimnázium** magyar munkaközössége tanévi programjában nagy hangsúlyt kap a kultúra ápolása, amely vers- és prózaíró pályázatok, versmondó versenyek, évfordulós ünnepi műsorok, emlékkiállítások szervezésében valósul meg. A KLG társulat, a Memento Színkör, valamint a P.KOBÁK – öregdiákok egyesülete által bemutatott kulturális műsorok, hangszeres bemutatók, saját szerzeményű musicalek teszik színessé a diákéletet. A Memento Színkörének fő profilja a történelmi emlékezet ápolása: október 23., március 15., Hősök Napja, Nemzeti Összetartozás Napja. Kitekintésként szívesen dolgoznak fel Molière-t, Rejtő kabaréjelenetet, kávéházi irodalmat, s készítenek kisfilmeket. A Kossuth Lajos Gimnázium Memento Színköre, a XX. Kerületi Önkormányzat rendezvényeinek rendszeres meghívott fellépői közé tartozik. 2015. májusában a „Magyar Hősök Napja” címmel ünnepi műsorral tisztelegtek a háborúk áldozatai előtt. 2016-ban, az 1956-os szabadságharc 60. évfordulójára készült ünnepi műsorral. Az intézmény diákjaival szoros kapcsolatot ápol a kerületben működő Kossuth Társasággal. A diákság minden évben indul a Társaság által szervezett Kossuthszónokversenyen, s dobogós helyet szereznek előadásukkal. Az országos verseny való induláson második, harmadik, negyedik helyezésekkel öregbítik a gimnázium, valamint a kerület hírnevét. A Rátkay-Átlók Galéria felkérésére saját színdarabjukkal szerepeltek a Kommunizmus emléknapján, illetve dr. Marossy Endre könyvbemutatójára készítették műsort. A diákok évente indulnak a Bor dicsérete vers- és prózamondó, valamint a Kárpát-medencei Nagykőrösi balladamondó versenyeken, ahol az élvonalhoz tartozó kiemelkedő teljesítményt nyújtanak. Az Agrárminisztérium által meghirdetett Hungaricum pályázaton való sikeres indulásnak köszönhetően a Magyar Turisztikai Szövetség Alapítvánnyal karöltve a hungarikumok népszerűsítését vállalta 15 tanulóval az intézmény. A Megavers Országos Tehetségkutató Verseny első helyezését Bubik Réka tanuló kapta, aki számtalan kerületi rendezvény műsorában moderálta a színpadi beszélgetést. Az első évfolyamos diákok minden évben ellátogatnak a Fiumei Úti Sírkertbe, ápolva az iskola névadójának Kossuthnak az emlékét a Mauzóleum megtekintésével. A történelmi séta lehetőséget ad arra, hogy a diákok a magyar történelem és kultúra jeles képviselőire emlékezzenek.
- **BGSZC Pesterzsébeti Technikum** (volt Varga Jenő KSZI) a nevelő-oktató munka mellett kiemelten fontosnak tartja a diákok kulturális nevelését. Az 1989-ben létrehozott Kultúra Alapítvány támogatja az intézményben működő művészeti csoportokban folyó munkát (Gyöngyvirág táncsoport, Holdviola mazsorettcsoport),

jutalmazza a művészeti munkákban kiemelkedő teljesítményt nyújtó tanulókat, hozzájárul a művészeti táborok költségeihez. A kerület állami és egyéb ünnepein is képviselteti magát az iskola táncprodukciók, versek, énekek, prózai művek bemutatásával. A Kossuth Társaság, a Reformkori napok rendezvényin állandó fellépők a diákok. Az intézmény jó kapcsolatot ápol a kerületi múzeumokkal, a Lajtha László Zeneiskolával, több kerületi program szervezésében működtek együtt, ahol a tanulók országos, fővárosi szinten is öregbítik Pesterzsébet hírnevét. A kerületi Sissi Szavalóverseny, a Fővárosi Könyvtárhasználati verseny I. helyezését az iskola diákja, illetve csapata nyerte. Az Implom József Középiskolások Helyesírási Versenyén évek óta előkelő helyezést érnek el, melynek köszönhetőek diákjaik eljuthattak a Gyulán megrendezésre kerülő országos fordulóra. A Fővárosi Diákra Hangolva Tehetségkutató Versenyén a Gyöngyvirág táncsoport elhozta a külön díjat, ezáltal meghívást kaptak a Tavasz Fesztivál eseményeire. Múzeumpedagógiai foglalkozások keretében állandó látogatói a Petőfi Irodalmi Múzeum, Nemzeti Múzeum, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, valamint a Terror Háza kiállításainak. Az iskola fontos célul tűzte ki a színházba járás megszerettetését. Létrehozták a Segítünk Nektek Vargások (SNV) Alapítványt, amely színházjegy hozzájárulásával támogatja a diákokat a színházi előadások megtekintésében. Jó kapcsolatot ápolnak néhány színházalattal is, melyek az iskola „színpadán” mutatnak be több művet. A Kávészünet Zenekar több alkalommal fellépett az intézményben. Számos sikeres kulturális pályázat kapcsán 2016-ban eljutottak Lengyelországba is. 2019-ben és 2020-ban is nyertek az Erasmus K2 „Reneszánsz arany háromszög” pályázaton. A Határtalanul pályázat keretében ősszel két kirándulás is megvalósul a Barcaságban, melynek célja az ottani magyar kultúra megismerése. Örömmel pályáztak a kerületi támogatásokra, melyeket a diákcsere programra, a művészeti csoportok fellépő ruháinak beszerzésére fordítottak.

- **A Német Nemzetiségi Gimnázium (DNG)** kulturális nevelésében nagy hangsúlyt fektet a német nemzetiségi identitás erősítésére. Ennek elengedhetetlen eszköze a hagyományörzés, a magyarországi németek kulturális örökségének megismerése és megőrzése tanórai és tanórán kívüli keretekben egyaránt. A gimnázium palettáján rendszeresen szerepelnek: részvétel különböző nemzetiségi projektben, kézműves-, népzenei- és néptánc foglalkozások, nemzetiségi témájú filmek, író-olvasó találkozók, színházi előadások, minden osztály részére tánc- és drámaórák, részvétel nemzetiségi művészeti-kulturális programokon. Az iskola énekkara rendszeresen fellép a nemzetiségi minősítő koncerteken, énekeltek már a Parlamentben és a „Landesgalán” is. Az iskola kórusa arany minősítésű nemzetiségi kórus. Színjátszó csoportjuk minden évben részt vesz a nemzetiségi intézmények számára szervezett országos színjátszó fesztiválon, de járt már külföldön (Eszék, Saarlouis) is. A színjátszó csoport többszörös díjazottja az országos német nyelvű színjátszó fesztiválnak. Az Abgedreht c. versenyen többször nyertek díjat, különdíjat kisfilmjeikkel. A kerület kulturális tevékenységébe elsősorban a Német Nemzetiségi Önkormányzaton keresztül kapcsolódnak be. Részt vesznek a kerületi nemzetiségi napon, az adventi rendezvénysorozat keretein belül fellépnek diákjaik, valamint a nemzeti ünnepekkel kapcsolatos megemlékezések résztvevői. A Landesgala, valamint a német nemzetiségi oktatási-nevelési intézmények tanulói részére az országos versmondó verseny szervezésében is aktív szerepet vállalnak. Az elmúlt évek szokásaihoz igazodva célul tűzték ki német nyelvű színházi előadások meghívását az intézménybe, nemzetiségi témájú kiállítások befogadását (mint pl.: a Blickpunkt vándorkiállítás vagy a Valeria Koch emlékkiállítás). Újévi koncertet szervezése is szerepel távlati céljaik között.

- **Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum Eötvös Lóránd Technikum** kulturális tevékenysége jelentős része az intézményen belül zajlik. Kiemelt szerepet kapnak a nemzeti ünnepekről való megemlékezés, színpadi vagy rádiós műsorral. Ezeket a műsorokat úgy állítják össze, hogy hallássérült diákjai számára is élvezetes élményt nyújtsanak. A tanulók kulturális nevelésében fontos szerepet töltenek be a fővárosi kulturális intézményekben tett látogatás (Nemzeti Múzeum, Páva utcai Zsidó Múzeum, Országos Széchenyi Könyvtár, Művészetek Palotája). Aktív résztvevői a kerület kulturális életének, az AIDS Világnap alkalmából rendezett prevenciók előadások aktív közreműködői. A tanulmányi kirándulásokat történelmi szempontból neves helyekre (Esztergom, komáromi erőd, Eger, Székesfehérvár) szervezik. Az intézmény tanulóival számos, az önkormányzat által szervezett kulturális és sportrendezvényen is részt vesz.

- **A Budapest XX. Kerület Nagy László Általános Iskola és Gimnáziumban** a tanulók kulturális nevelése az intézményi Pedagógiai program célkitűzései alapján valósult meg. A Helyi tantervben részletesen meghatározott tartalmakat a magyar nyelv és irodalom, történelem, hon – és népismeret, vizuális kultúra, ének-zene, mozgókép és médiaismeret, etika tanórákon sajátítják el a tanulók. A tanórán kívüli foglalkozások keretében szakkörökön és az énekkarban készülnek kulturális versenyekre, kiállításokra, pályázatokra, rendezvényekre. A Zene világnapján a tanulók közös éneklésben vesznek részt, több korosztály együtt éli át az éneklés felszabadító élményét, örömeit. Kerületi népdaléneklési versenyen 6. évfolyamos csoportjuk 1. helyezést ért el, a fővárosi versenyen bronz minősítést kapott. Az alsó tagozatos osztályok közös zenei témahetet szerveztek, melyre a Lajtha László Zeneiskola fúvós zenekarát is meghívták a záró koncertre. A nemzeti ünnepeken való aktív részvételt, rendhagyó keretek között, gyakran projektnapon, az élménypedagógia eszközeit is felhasználva szervezik meg megemlékezéseiket. Városhűjőcskán ismerkednek meg a tanulók a XX. kerület történelmével, nevezetesen épületeivel. Évente 3-5 alkalommal vesznek részt tanulók színházlátogatáson. Rendszeresen szerveznek a diákok számára beavató színházi foglalkozást az Örkény Színházban, múzeumpedagógiai foglalkozást a Petőfi Irodalmi Múzeumban, a Színház-történelmi Múzeumban. Tanulócsoporthoz látogatják a kerület könyvtárait, részt vesznek a Költészet napjának rendezvényein, író-olvasó találkozókon, foglalkozásokon. A gimnáziumi tanulók a közösségi szolgálat keretében tevékenykednek a kerület kulturális és oktatási intézményeiben. Az intézményben az egészségvédelem is kiemelt szerepet tölt be, a diákok minden évben részt vesznek a Csili AIDS napi rendezvényén, és egyéb aktuális programjain.

A helyi középiskolák alapvető célkitűzései között szerepel a sokoldalúan művelt, ismereteit folyamatosan fejleszteni tudó, az egyetemes emberi és nemzeti kultúra alapértékeit valló állampolgárok nevelése. Az iskolákban minden évben megemlékeznek a nagy történelmi események évfordulójáról. A szellemi vetélkedők feladatai gyakran épülnek a klasszikus zenére, képzőművészeti alkotásokra, a főváros és az ország nevezetességeinek tudásanyagára.

3.1. Budapest XX. Kerületi Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola

Az Ady Endre utcában működő iskolában a tanulók délutáni oktatás keretében klasszikus és népzenei, hangszeres és énekes, valamint a hangszer-tanulást segítő elméleti képzés mellett képzőművészeti foglalkozások közül választhatnak.

A Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskolában az oktató-nevelő munkában helyet kapnak a helyi közösségekhez kapcsoló tevékenységek. A növendékek számos kerületi, fővárosi és országos rendezvényen megcsillantják tehetségüket. Az iskola tanulói és tanárai több alkalommal nyertek el kiemelt nívódíjat, különdíjat, oklevelet és érmeiket. Külföldi fellépésekkel is büszkélkedhetnek, és sok vendég együttes lépett már fel az iskolában közreműködésüknek köszönhetően. Az intézmény nagy hangsúlyt fektet a közösségi tevékenységekre, az elmúlt években több kórus is alakult az évtizedek óta működő zenekarok mellett.

Rendezvények

Az elmúlt évek kiemelkedőbb rendezvényei:

- 2016-ban az iskola Lajtha emléklakettet alapított, melyet évenként egy, az intézményben tanító zenetanár s egy diák munkájának elismeréseként adományoznak. Az oktató-nevelő munkában helyet kapnak a helyi közösségekhez kapcsolódó tevékenységek, pl. a Pesterzsébeti Gyermekmosoly Óvoda felkérésére a növendékek és a zenetanárok őszi témájú mese előadása kapcsán, a mesealakok egy-egy hangszer megszemélyesítésével vitték közelebb a hangszer- s a zene szeretetét a gyermekhez.
- 2017-ben Lajtha László zeneszerző, népzene kutató születésének 125. évfordulója alkalmára három részből álló – díjátadó, emlékkoncert, a névadó emlékére összeállított kiállítás - est rendezésével emlékeztek meg. A Csili Művelődési Központ jubileumi rendezvénysorozatához a Művészeti Iskola fellépéseivel több alkalommal is csatlakozott. A Pesterzsébeti Múzeum Tavaszi Tárlatának 4-5 rendezvényén is képviseltette magát a zeneiskola.
- A Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola fennállásának 50. évfordulójához kapcsolódó rendezvénysorozat kiemelkedő eseménye volt a 2018-as évnek. Áprilisban a Zeneiskola Máté János termében adtak Művésztanári Hangversenyt, október elején a Pesterzsébeti Baptista Gyülekezet Templomában jubileumi ünnepi hangversenyt rendezett. November hónapban a MÜPÁ-ban a Cifra Palota rendezvénysorozaton mutatkozott be az iskola gyermekkórusa.
- 2019-ben 50. évfordulóhoz kapcsolódó rendezvénysorozat záróeseményeként, a Zenekari hangversenyt hallhatta a szép létszámú közönség. Itt mutatkoztak be a zeneiskola kisebb-nagyobb létszámú együttesei, a kis tücsök zenekartól az intézmény fúvószenekaráig számos formáció szerepelt. A Pesterzsébet Önkormányzatok Nemzetiségi Napján a népzene tanszak képviselte az intézményt.
- 2020 szeptemberétől a zeneiskola elsősorban online, a digitális térben tartott rendezvényeken keresztül érte el közönségét. Ezen időszak alatt több, a zeneiskolában tanító pedagógus részesült a következő elismerésekben: Dél-Budapest közneveléséért elismerés, Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola közneveléséért elismerés, Pedagógus Szolgálati Emlékérem, Miniszteri Elismerő Oklevél.

4. Fővárosi fenntartású kerületi könyvtárak

A főváros által működtetett Szabó Ervin Könyvtár 3. Régiójának kerületi főkönyvtára a XX/2. könyvtár. Mellette működik a kerületben egy kisebb könyvtár, a XX/4. sz. a Vécsey lakótelepen.

A Könyvtárak működését a Főváros XX. Kerület Pesterzsébet Önkormányzata 2016 óta megemelt, 300.000,-Ft éves támogatásban részesíti. Azóta is igyekeznek minél sokrétűbben felhasználni a támogatást. (pl. Béka Bözsi környezetvédelmi program, Könyvbarátok

vetélkedő-sorozat, író-olvasó találkozók, egészségmegőrző klubok; a rendezvények lebonyolításához szükséges anyagok, projektor, vetítívászon, szőnyeg és papírszínház beszerzése, a könyvtári állomány gyarapítása magyar és idegen nyelvű könyvekkel) 2019-ben csatlakoztak a kerületi Kossuth Társaság által szervezett Reformkori naphoz. Kitelepültek a sétálóutcába, ahol reformkori ruhát öltve ingyenes beiratkozási lehetőséggel, kézműves foglalkozásokkal, könyvvásárral várták a kerület lakosságát. Fogyasztóvédelmi tájékoztatóval havonta várták az érdeklődőket egész évben. Helyi művészek, gyűjtők számára kéthavonta kiállítást rendeznek tárlóikban és galériáikban.

A pandémia alatt főleg online módon igyekeztek jelen lenni olvasóik életében. Új területeket kellett találniuk, ahol újfajta szolgáltatásokkal teheték magukat hasznossá. Facebook oldalukon folyamatosan jelentkeztek online kézműves foglalkozásokkal, kvizekkel, játékokkal, saját készítésű papírszínházi meséikkel.

A XX/2-es könyvtár olvasóinak száma mintegy 3000 fő, míg a XX/4-es könyvtaré 1000 fő, többségében kerületi lakosok. A főkönyvtár 32 ezer könyvvel, hangskönyvvel, oktatócsomaggal, audiovizuális dokumentummal, 40 féle folyóirattal, internetezési lehetőséggel várja az érdeklődőket a hét hat napján.

5. A nemzetiségi önkormányzatok közművelődési tevékenysége

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 50. § alapján az egyes nemzetiségek közvetlen választással a fővárosi kerületben nemzetiségi önkormányzatot hozhatnak létre.

Budapest Főváros XX. kerületében Pesterzsébeten az alábbi nemzetiségi önkormányzatok működnek:

- Pesterzsébeti Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat
- Német Nemzetiségi Önkormányzat Pesterzsébet
- Pesterzsébeti Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- Pesterzsébet Szlovák Önkormányzata
- Budapest Pesterzsébeti Ukrán Önkormányzat.

Pesterzsébet Önkormányzata a törvényben előírt kötelezettségein túl segíti a helyi nemzetiségi önkormányzatok működését, illetve a külön nemzetiségek számára kiírt pályázat keretében támogatja a helyi nemzetiségek hagyományainak, identitástudatának ápolását. A nemzetiségi önkormányzatok évente tájékoztatót nyújtanak kulturális tevékenységükről, Budapest Főváros XX. Kerület Pesterzsébet Önkormányzata, Oktatási, Kulturális Ifjúsági és Informatikai Bizottsága számára.

A nemzetiségi önkormányzatok fontosnak tartják, hogy részt vegyenek a nemzetiségüket érintő ünnepeken, megemlékezéseken és kulturális programokon. Kiállításokkal, könyvbemutatóikkal, előadásaikkal színesítik a pesterzsébeti kulturális palettát.

A jövőbeni célok, feladatok között hangsúlyosan szerepel a nemzetiségek aktívabb bevonása a kerület kulturális életébe, a nagyrendezvények színesítéséhez, meg kell keresni a magas szakmai profizmussal megvalósított művészeti programjaikat, alkotóikat.

Pesterzsébeten már hagyománynak számít, hogy minden év szeptemberében egy egész napos programsorozat keretében megrendezésre kerül az ún. Nemzetiségi Nap. A sétáló utcában valamennyi nemzetiség önálló műsor keretében bemutatja hagyományait, illetve az adott nemzetiségre jellemző ételekkel, édességekkel vendégül látják a kerület lakosait, ezzel is bemutatva saját értékeiket, így őrizve kultúrájukat.

5.1. Pesterzsébeti Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat

A Pesterzsébeti Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat célja, hogy színvonalas kulturális műsorok és hagyományőrző rendezvények által segítse a Magyarországon élő bolgár közösség nemzeti identitásának megőrzését. Hozzájáruljon az anyanyelv használata és fejlesztése körülményeinek javításához, elősegítse a kulturális anatómia feltételeit a bolgár közösség körében, megismertesse a többségi társadalommal a bolgár kulturális értékeket.

A bolgárság története egy összetartó és állhatatos, az identitását, nyelvét, vallását és kulturális hagyományait féltve őrző és ápoló közösség. Az ősök ereje és szabadságvágya a közösség mai tagjaiban is tovább él, ezért is nagyon fontos számukra a kultúra és hagyományőrző tevékenységük. Fontos számukra Nemzeti-és állami ünnepükön való részvétel, hagyományaik ápolása.

A Bolgár Önkormányzat a kultúrájának és hagyományainak szerves részét képező néptánc oktatáshoz szeretnének a jövőben hozzájárulni. Támogatják a Jantra Néptánc Egyesületet, mely a bolgár néptánc, népzene és folklór területén folytatja tevékenységét. Az egyesület számos bolgár rendezvény aktív közreműködője. Az Önkormányzat támogatja a Roszica gyermek táncsoportot. A régióban egyedülként működik a Roszica bolgár gyermek táncegyüttes. Több, nagyobb volumenű programjuk valósult meg a bolgár önkormányzatnak 2020-2021. évben, amelyet folytatni kívánnak 2027-ig.

5.2. Német Nemzetiségi Önkormányzat Pesterzsébet

A jelenlegi Német Nemzetiségi Önkormányzat Pesterzsébet (NNÖP) a 2019-es önkormányzati választások óta működik. A Testület minden tagja új. A Képviselőtársak jóvoltából 2019 októbere óta Örkényi Fanni Mária tölti be az elnöki pozíciót. Munkájuk során meg kívánják tartani az elődök által elért eredményeket, a szép hagyományokat tovább vinni. Mindemellett szeretnének a kerületi német nemzetiség életébe új kezdeményezésekkel változást hozni. Az Anyaországi kapcsolat fontos örökség, melynek újrarendítését kiemelkedő feladatukként fogalmazták meg.

Versenyek tekintetében a régi, elsősorban a nyelvhasználatra koncentrázó versenyeket – versmondó versenyek, nyelvi versenyek - továbbra is meghirdetik, hiszen ezek évek óta sikeresen működnek. Új koncepcióként fogalmazódott meg – a német nemzetiség hagyományainak megismertetése – ami 201-2020 során rajzversenyen mutatkozott meg. A versenyen a kerületi gyerekek, fiatalok elmélyülhettek a magyarországi németek kultúrájában és az így megszerzett tudást kreatívan alkalmazva készíthettek alkotásokat. Az első rajzverseny sikeres volt, folytatásra érdemes.

A hagyomány- és népismeret átadását célozza a német népismeret tábor, melynek megszervezéséből hagyományt kívánnak teremteni. A tábor lehetőséget biztosít arra is, hogy megerősítsék a régió német nemzetiségi önkormányzataival az együttműködést, hiszen a program során különböző német nemzetiségi településekre is ellátogatnak a gyerekekkel.

A Nemzetiségi programok kapcsán az NNÖP szerencsés helyzetben van, hiszen bátran támaszkodhatnak programjai megvalósítása során a kerületi nemzetiségi intézményekre: a Baross Német Nemzetiségi Óvodára, a József Attila Katolikus Nyelvoktató Német Nemzetiség Általános Iskolára és a Német Nemzetiségi Gimnázium és Kollégiumra. Két új irányt céloztak meg: Egyrészt kezdeményezik az együttműködést azokkal a kerületi intézményekkel, amelyekben német nyelvoktatás van, hogy szakmailag és anyagilag is támogatni tudják a sajnálatos módon halódó német nyelvoktatást a kerületben. Másrészt igyekeznek önálló, intézményektől független kulturális programokat is szervezni. Tehát, nem elsősorban a nemzetiségi intézményekre támaszkodva, inkább ezekkel a programokkal

szeretnék támogatni az intézmények kulturális életét. Erre azért is szükség van, hogy az intézményeken kívüli helyi német nemzetiség is résztvevője lehessen a programoknak. Fontosnak tartják, hogy továbbra is bekapcsolódjanak a kerület kulturális eseményeibe – megemlékezésekbe, nemzetiségi programokba, adventi programokba. Új testületként – a járvány elvonultával – igyekeznek megújítani már meglévő regionális és kerületi együttműködési megállapodásaikat, illetve szándékukban áll újakat kötni. Elképzeléseik között szerepel egy kerületi német nemzetiségi kulturális csoport létrehozása is.

5.3. Pesterzsébeti Roma Közösség Önkormányzata

A Pesterzsébeti Roma Közösségi Önkormányzat céljai között szerepel az autentikus roma kultúra és hagyományok, valamint a cigányság történetének megismertetése. Pesterzsébet Önkormányzata a kulturális, közművelődési, nevelési-oktatási feladatai körében - minden évben – támogatásban részesíti a pesterzsébeti roma közösséget, az összetartozás erősítése céljából. Nyári táborozás keretében képzőművészeti programokat szerveznek, ahol a gyerekek megismerkedhetnek a roma hagyományokkal és kultúrával, festészetet tanulhatnak. Nyelvi felzárkóztató foglalkozásokat tartanak, lóvári nyelvoktatáson ismertetik meg a gyermekeket a nyelv szépségeivel. 2017. októbertől a Pesterzsébeti Roma Közösség Önkormányzata megszervezte és elindította a mentori programját (Talentum program), melynek keretében a 18 és 35 év közötti érettségivel rendelkező pesterzsébeti lakosok részére középfokú nyelvvizsga felkészítőt szervez, felkészíti a jelentkezőket az állásinterjúra, segít elkészíteni az önéletrajzokat, motivációs leveleket, segít a jelentkezőknek az álláskeresésben és minden segítséget megad a munkaerő piacon való elhelyezkedésre.

A helyi anyanyelvű hitéleti tevékenység elmélyítését segíti a Hit Gyülekezete Roma Missziós Hálózatával kötött együttműködési megállapodás, melyben a felek segítik egymás munkáját. A roma fellépők a békés együttélés jegyében kerületi kulturális és hagyományörző rendezvényeken műsoros előadásokkal színesítik a programokat.

5.4 Pesterzsébet Szlovák Önkormányzata

A Főváros és Országos szlovák Önkormányzat által meghirdetett rendezvényeken képviselteti magát a Pesterzsébet Szlovák Önkormányzata. A kerület által szervezett állami- nemzeti, és nemzetiségi ünnepek, megemlékezések aktív résztvevői, képviselői. Sajtótermékek előfizetése, kiadványok megvásárlása révén támogatja a hazai nemzetiségi sajtót, valamint a kiadói tevékenységeket. Tevékenységével hozzájárul a magyarországi szlovákság kulturális örökségének megőrzéséhez és gyarapításához, valamint szélesebb körben való megismertetéséhez. Szoros kapcsolatot tartanak a Csili MK Világjáró Klubjával. Együttműködési megállapodás kötését tervezik a Rákosvölgye Népi Kulturális Hagyományörző Egyesülettel. Gyermekszínházi előadás szerveznek az általános iskolák aló tagozatos diákjai részére. A „Nemzetiségi Napra” rendszeres színvonalas, szlovák nyelvű műsorral készülnek, ahol a megjelentek ízelítőt kapnak a szlovák kultúra szépségéről. Évente több alkalommal a Budapeštiansky Slovák című folyóirat történetét és jelenét bemutató, beszélgetéssel egybekötött művelődéstörténeti előadást; valamint szlovák-magyar nyelvű irodalmi beszélgetést terveznek, melyre minden érdeklődő pesterzsébeti lakost várnak. A jövőben is tervezik, hogy csatlakoznak Pesterzsébet Önkormányzat által tartandó adventi gyertyagyújtáshoz, melyre kulturális műsorral készülnek.

5.5. Budapest Pesterzsébeti Ukrán Önkormányzat

Az állami- és nemzeti, és nemzetiségi ünnepeken, megemlékezéseket a Budapest Pesterzsébeti Ukrán Önkormányzata részt vesz. Szoros kapcsolatot ápolnak a belföldi, valamint Budapest kerületeinek ukrán önkormányzataival. Fontos számukra, hogy egymás rendezvényein képviseltessék magukat, segítsék egymást a rendezvények szervezésben, lebonyolításban. Identitásuk, hagyományaik és kultúrájuk örökítéséhez, szeretnék a határon túl is új kapcsolatokat kialakítani. Minden év decemberében mikulás ünnepséget tartottak, amelyen nem csak az ukrán ajkú családok vesznek részt, hanem a szimpatizánsok és Pesterzsébet lakossága is. Az ünnepség hangulata és színvonala az ukrán verseknek, az együtt énekléseknek, beszélgetéseknek köszönhetően lettek teljesek. Ezzel is hozzájárulnak az ukrán közösség nemzeti identitásának, kultúrájának, autonómiájának, valamint az ukrán hagyományok megőrzéséhez. Előterbe kívánják helyezni a sport megmozdulásokat, küzdősportokat, MMA rendezvényeket, itthon és külföldön is, nemcsak az ukrán ajkúak részére, hanem Pesterzsébet lakosságának is. Folytatni kívánják az Országos önkormányzattal közös szervezésben történő balatoni anyanyelvi táboroztatást, a pesterzsébeti gyermekek részére is. A „Nemzetiségi Nap”-ra színvonalas műsort állítanak össze ukrán meghívott fellépőkkel. A rendezvényen megjelentek megismerkedhetnek az ukrán kultúrával, táncművészettel, gasztronómiával. Terveik között szerepel, hogy színvonalas műsor adásával csatlakoznak Pesterzsébet Önkormányzata által szervezendő - Adventi gyertyagyújtáshoz.

5.6. Budapest Főváros XX. Kerület Pesterzsébet Önkormányzatának nemzetközi és testvérvárosi kapcsolatai

Pesterzsébet Önkormányzatának valamennyi megkötött testvérvárosi együttműködési megállapodásában a szerződések megkötésével a települések vezetőinek és képviselőinek legfőbb szándéka az, hogy:

- partnereinknek bemutassuk hazánkat, és megismerjük az övéket,
- ápoljuk nemzeti értékeinket,
- segítsük a városok és polgáraik, intézményeik közötti kapcsolatok létrehozását,
- példát mutassunk az Európa Unió tagállamai közötti aktív együttműködésre.

Kezdetekben a kapcsolatok főként a települések vezetőinek és képviselő-testület tagjainak találkozóiból állt. Új lehetőségeket hozott a nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek és intézmények aktív belépése a nemzetközi kapcsolatok bővítésének kezdeményezésébe.

5.6.1. Testvértelepüléseink bemutatása

Pesterzsébet Önkormányzata a 2000-es évek első felében kezdte kiépíteni nemzetközi kapcsolatait.

Ezekben az években jöttek létre az első testvérvárosi megállapodások:

- az erdélyi Bölönnel és Székelykeresztúrral,
- a német Frankfurt am Main X. kerületével és
- az olaszországi Olgiate Comasco-val.

2012 után bővült két új külföldi partnerrel az együttműködés:

- a lengyelországi Nowa Słupia-val

- és az ukrán Alusta-val.

Ma már 5 országgal, 6 településsel tart fent testvérvárosi kapcsolatot Pesterzsébet.

Székelykeresztúr - Erdély, Románia

A legmozgalmasabb kapcsolatot ezzel a testvérvárossal tarja kerületünk:

- rendszeresen részt veszünk a helyi művészeti csoportokkal a Keresztúri Kistérségi Napokon,
- Erzsébet Napokon vendégcsoport érkezik,
- A 2004- ben megrendezett össz-testvérvárosi találkozón Bölön településsel közösen ajándékoztak a városnak 80 éves fennállásának alkalmából egy székelykaput, amit közösen állítottunk fel, kifejezve tiszteletünk és szeretetünk egymás városai iránt.

A kapcsolat fennálló formái:

- anyagi támogatás, adományok
- polgármesteri, képviselői találkozók
- művészeti csoportok delegálása, fogadása, városi fesztiválok kölcsönös látogatása.

Bölön – Erdély, Románia

Bartha Lajos Bölön község polgármestere 2000. augusztus 22-én kelt levelében azzal a kéréssel kereste meg Pesterzsébet Önkormányzatát, hogy újítsák fel, erősítsék meg a két település közti történelmi dokumentumokkal igazolt testvérvárosi kapcsolatot. 1942-ben Pesterzsébet országzászlót ajándékozott a községnek, de a zászló az 1945 alatti és utáni viharos időkben megsemmisült. Bölön polgármestere kérte a több mint 50 éve szünetelő kapcsolat felélesztését, nemzeti és Pesterzsébet zászlók adományozását, a kis erdélyi település felkarolását, támogatását. Kérése meghallgatásra talált.

A kapcsolat fennálló formái:

- anyagi támogatás, adományok
- polgármesteri, képviselői találkozók
- művészeti csoportok fogadása.

Frankfurt am Main X. kerülete - Németország

A kapcsolatot a Német Nemzetiségi Önkormányzat kezdeményezte és szervezte.

A Magyar Művelődési Intézet szakmai konferenciát szervezett a magyarországi németek kultúrájának aktuális kérdéseivel kapcsolatosan 2003 januárjában. Ezen a konferencián merült fel először a testvérvárosi kapcsolat kialakítása, majd miután Hannelore Otto asszonyt további budapesti látogatásai során többször fogadta az akkori Német Nemzetiségi Önkormányzat Pesterzsébet elnöke, elkezdődtek az egyeztetések Pesterzsébet Önkormányzatával, melynek eredményeképpen 2004. május 20-án aláírásra került a testvérvárosi megállapodás.

A kapcsolat a berkshheim-i városrészi elöljárókkal, civil szervezetekkel, városi sportklubbal, kórossal, illetve magánemberekkel alakult a legszorosabban.

A berkshheim-i óvoda és az általános iskola lett a hosszú évek folyamatos munkája alapján a pesterzsébeti, német nemzetiségi nevelést és oktatást felvállaló intézmények – Pesterzsébeti Baross Német Nemzetiségi Óvoda, illetve a József Attila Katolikus Nyelvoktató Német Nemzetiségi Általános Iskola - partnere. A kapcsolat először pedagógusok szakmai

tapasztalatcseréjével kezdődött, majd 2011-ben, illetve 2012-ben lezajlottak az iskolai diákcserek.

A kapcsolat fennálló formái:

- oktatási- nevelési intézményeink látogatása,
- diákcserek programok, sportversenyek,
- Pesterzsébeti Német Nemzetiségi Önkormányzat által szervezett kölcsönös látogatások.

Olgiate Comasco – Olaszország

Az évente megrendezésre került, a Pesterzsébeti Városi Fúvószenekar karnagya - Jakab Gedeon által szervezett zenei találkozók adták a majdani testvérvárosi kapcsolat alapjait.

A kulturális találkozók azóta is töretlenül folytatódnak.

A kapcsolat fennálló formái:

- polgármesteri, képviselői találkozók,
- művészeti csoportok delegálása, fogadása,
- városi fesztiválok kölcsönös látogatása,
- Pesterzsébeti Városi Fúvószenekar és Pesterzsébeti Közgazdasági Szakközépiskola művészeti csoportjainak (mazsorett, néptánc) fellépései, diákcsere programjai.

Nowa Słupia – Lengyelország

Nowa Słupia polgármestere kezdeményezte egy tartósabb kapcsolat kialakítását hazánkkal. 2009. augusztus 22-24. között 3 fős önkormányzati, hivatali delegáció utazott ki Nowa Słupiába, azzal a céllal, hogy a lengyel településről információkat gyűjtsön. A két fél kölcsönös látogatása után született döntés a testvérvárosi szerződés megkötésére. 2009. november 19-én Pesterzsébet Önkormányzatának díszülésén tartották meg az ünnepélyes aláírási ceremóniát.

A kapcsolat fennálló formái:

- polgármesteri, képviselői találkozók,
- városi fesztiválok kölcsönös látogatása.

Alushta – Ukrajna

2010 őszén Anatolij Burij, Pesterzsébeten élő ukrán származású magyar állampolgár megalakította a helyi Ukrán Nemzetiségi Önkormányzatot. Pesterzsébet Önkormányzatának vezetőit, polgármesterét kereste fel, és kezdeményezte egy általa jól ismert Krím-félszigeti várossal való testvérvárosi kapcsolat felvételét.

2012-ben az ismerkedés következő állomásaként került megszervezésre a Pesterzsébet-Alusta Karate és Birkózó Kupa, a kerület kiváló sportegyesületeinek példaértékű együttműködésével. Az ukrán városból 25 fős küldöttség, ifjú sportolók és edzőik érkeztek.

Alusta megalakulásának 110. éves alkalmából ünnepsorozat keretében 2012. június 1-jén aláírták a hivatalos dokumentumokat a két város együttműködéséről.

A kapcsolat fennálló formái:

- polgármesteri, képviselői találkozók,

- Pesterzsébet-Alusta kupa sportverseny,
- Nemzetközi Művész Projekt, festők alkotótábora.

A testvérvárosi találkozók céljai:

- A fiatalok nyitottságára alapozva az Európai Unió polgárai között hosszú távú, közvetlen, baráti kapcsolatok kialakítása.
- Országok, népek hagyományainak, szokásainak, életvitelének személyes megtapasztalása.
- Művészeti ágak, kulturális értékek bemutatása a meghívottak és a vendéglátók közreműködésével.
- Kommunikációs, kapcsolatépítő készségek fejlesztése közösen használt idegen nyelven, az angol nyelv gyakorlása.
- Környezet-természetvédelem és környezettudatos magatartás elősegítése a Kis-Duna projekt alapján.
- Egészséges életmódra nevelés, sport és szabadidős tevékenységek végzése, a közös tevékenységek megélésével, interperszonális kapcsolatok építése.

5.6.2. A Nemzetközi és testvérvárosi kapcsolatok jövőbeni feladatai, a fejlesztés főbb irányai

A meglévő kapcsolatok ápolásának, fejlesztésének lehetőségei:

- nemzetközi sport-, tánc-, képzőművészeti táborok szervezése
- sportversenyek további sportágak bevonásával
- diákcsere programok, oktatás szakképzés, pedagógusok tapasztalatcseréje, nyelvi tanórák
- egyházi programok, vallási közösségek bevonása.

Vantaa – Finnország

A finnországi Vantaa-val többszöri kölcsönös látogatásokat szerveztünk, a kapcsolatot hivatalos testvérvárosi szintre nem emeltük még ez jövőbeli céljaink között szerepel.

A továbblépés az alábbi területekre is kibővítve:

- *Szociális intézmények, civil szervezetek* tapasztalatainak kölcsönös megismerése, átadása céljából kapcsolatok létesítéséhez adjon segítséget az önkormányzat. Az ifjúsági csoportok után a felnőtt és senior közösségek is szélesíthetik a partnerek körét.
- *Gazdaságfejlesztés* területén kerületünk vállalkozóinak lehetőséget ad a testvérvárosok gazdasági körülményeinek megismerésére. Az ottani vállalkozói szférával való kapcsolat kiépítését, valamint működő gazdasági együttműködések létesítését támogatja, oly módon, hogy az érdekelt feleket önköltségi alapon összehozza egymással.

- *A környezetvédelem* napjaink legfontosabb témakörévé vált. Valamennyi testvérvárosunk és Pesterzsébet Önkormányzata is elkötelezett híve természeti kincseink megőrzésének. Kiváló szakemberek oszthatják meg egymással tudásukat, tapasztalatukat. Távolabbi terveinkben kell szerepeljen környezetünk aktív védelme, az ezen a területen elért eredmények kölcsönös ismerete. Ezt cserekonferenciák megszervezésével végezhetjük.

Fontos, hogy testvérvárosi kapcsolatokkal olyan közösségeket tudjunk létrehozni, akikkel közös célokat tudunk kitűzni és ezeket a célokat együttes erővel, összefogással megvalósítani.

Ahogy Simon Sinek ezt megfogalmazta:

„A közösség olyan emberek csoportja, akik egyetértenek abban, hogy közösen fognak növekedni.”

6. Civil szervezetek, alapítványok, egyesületek

A Helyi NGO-ok meghatározó szereplői és alakítói Pesterzsébet kulturális és közéletének. Fontos partnerei önkormányzatunknak, a lakosság széles rétegeit érik el, lehetőséget adva arra, hogy a városban élők megtalálják azokat a közösségi formákat, melyekhez szívesen csatlakoznának. Legyen szó előadásokról, megemlékezésekről, szórakozásról, valamilyen hobbiról, érdekvédelemről, vagy mások segítségéről. Nincs olyan területe a városi életnek, ahol a civilek ne lennének jelen. Tevékenységükkel színesebbé, érdekesebbé és élhetőbbé teszik városunkat.

A megújult Pesterzsébet TV YouTube csatornáján elindult Civilek Társasága sorozatban bemutatkozási lehetőséget kapnak a helyi szervezetek, így a kerület lakossága jobban megismerheti tevékenységüket.

Civil szervezetek:

- Für Das Budapest Gymnasium der Deutschen Minderheit (A Német Kisebbség Budapesti Gimnáziumáért Alapítvány)
- Máté János Zene – és Művészeti Alapítvány
- Kerekerdő Óvoda Alapítvány
- Pesterzsébeti Bóbita Óvodáért Alapítvány
- XIII. sz. Óvoda a Gyermekéért Alapítvány
- Kindergarten Alapítvány
- Magyarországi Bélyeggyűjtő Egyesület Csili-Vasas Bélyeggyűjtő Kör
- Budapesti Városvédő Egyesület Pesterzsébeti Csoportja
- Segítünk Nektek Vargások Alapítvány
- Erzsébeti és Soroksári Szülők Egyesülete
- Ady Iskoláért Egyesület
- Mozgássérültek Budapesti Egyesülete
- Magyar Szakszervezeti Szövetség Pesterzsébeti Nyugdíjas Alapszervezete
- Erzsébeti Fúvósok Ütösök Egyesülete
- Erzsébeti Lurkókért Alapítvány
- Alfa Bázis Kulturális Egyesület

- „Bizalom” Erzsébeti Soroksári Nagycsaládosok Egyesülete
- Alapítvány a Költészete Új Stádiumáért
- Pesterzsébeti Művészeti Stúdió Alapítvány a Tehetséges Tanulók Továbbképzéséért
- Erzsébeti – Soroksári Mozgássérültek Egyesülete
- Kossuth Társaság
- XX/10-es Óvoda Gyermekmosoly Alapítvány
- Kultúra Alapítvány
- Pacsirta Klub Egyesület
- Pesterzsébeti Duna Szépkorúak Egyesülete
- Oboás Társaság Alapítvány
- Német Hagyományokat Ápolók Szövetsége Egyesület
- Pesterzsébeti Vajda Gipsy Koncertzenekar Kulturális és Közművelődési Egyesület
- Pesterzsébeti Szabadidős Civil Egyesület
- Pesterzsébeti Kossuth Lajos Gimnázium Baráti Köre Egyesület /PKOBAK/
- Pesterzsébeti Nyugdíjas Klub

Nonformális kisközösségek, amatőr művészeti csoportok

Pesterzsébet kulturális életében a kulturális szakintézmények, a nevelési és oktatási intézmények és a hivatalosan bejegyzett civil szervezetek mellett jelentős szerepet játszanak az amatőr alkotóművészeti csoportok, a hobbi közösségek is. Ezek a csoportok többségében lazábban, vagy szorosabban kapcsolódnak a közművelődési intézményhez.

A Pesterzsébeti Városi Vegyeskar több mint 20 éve működik és meghatározó módon vesz részt a kerület kulturális életében és ápolják a kóruséneklés hagyományát. Szintén több mint 20 éve működik a Pesterzsébeti Városi Fúvószenekar, műsoraikkal szintén rendszeresen fellépnek kerületi ünnepeken, rendezvényeken. Közel 2 évtizede ápolja a Csili Népdalkör zenei anyanyelvünk hagyományos formáját, igyekeznek népdalaink előadásával élővé tenni és bemutatni zenei örökségünket.

A kerületben működő zenei tevékenységekkel foglalkozó együttesek – pl. a Coda Nostra zenekar, vagy a Hetero Sapiens együttes - akár próbahelyként is a Csilit választották, de rendszeres fellépők az intézmény különböző rendezvényein is.

Számos tárgyalkotó és képzőművészettel foglalkozó csoport is működik a Csiliben, melyek rendszeresen bemutatkoznak és megmutatják alkotásaikat az intézményben. Ilyenek a teljesség igénye nélkül a felnőtt festő kör, a foltvarró klub, az üvegfestő kör, vagy a kézimunka kör.

Több amatőr előadóművészeti csoporttal is büszkélkedhet Pesterzsébet, mind a Csili színjátszóköri, mind a Kokas László Zenés Színkör évente több alkalommal állít színpadra és mutat be új produkciókat, rendszerint teltházasan nézőtér előtt.

Az amatőr csoportok szakmai sikereikkel öregbítik nem csak saját, de Pesterzsébet jó hírét is. Többségükre jellemző, hogy nem csak kerületünkben ismertek, hanem fővárosi, vidéki rendezvények rendszeres meghívottjai, de több művészeti csoport határainkon kívül is bemutatkozott már. Rendszeresen szerveznek szakmai programokat, találkozókat, amikor kerületünk a vendéglátó.

7. A helyi kiadványok, média

„Pesterzsébet” – mint médiamárka A „Pesterzsébet Média” koncepció

Alapvető törekvés, hogy Pesterzsébetet még jobban „bekapcsoljuk a vérkeringésbe”, ehhez a helyi sajtókapcsolatokon túl az országos média megjelenéseit is minél jobban igénybe kívánják venni, a kerületben történő események rendezvények népszerűsítése céljából.

2021-től a Müllner & Kálmán Content Lab csapatával szerződve új XXI. századi kommunikációs csatornákon és tartalommal jutnak el a kerületi információink a lakosság felé. Ehhez létrehozták Pesterzsébet TV néven az Önkormányzat YouTube csatornáját és megújították az Önkormányzat Facebook és nyomtatott sajtó kommunikációját.

Az üzenet, amit újból és újból el szeretnének juttatni a fogyasztóknak az, hogy jó itt élni. Fontos, hogy a kerületi médiafelületek (online, print, „tv”) szinergiában, egymást kiegészítve tudjanak teljeskörű szolgáltatást nyújtani, így egy-egy téma megtalálhatja a neki leginkább való formátumot, vagy akár többet is. Természetesen egy jó magazin túlmutat tartalma fókuszán és nemcsak a helyieknek lehet érdekes. Mindezt a műfaji sokszínűség, a szórakoztató tartalmak és a személyes történetek segítik elő.

Terjesztés+ Pick-up Pontok

A népszerű és forgalmas csomópontokon a programmagazinokhoz hasonló „lelőhelyeket” terveznek kialakítani a közeljövőben. A Pesterzsébet újság a kulturális- és közintézményekben, üzletekben, hivatalokban a megújult design és a környezettudatosság jegyében készült környezettudatos display-ekben is elérhető lesz.

Összeségében a legfontosabb cél, hogy a kommunikációval az itt élőket szolgálják ki, róluk nekik szóljon, hasznos és szórakoztató tartalommal, közszolgálati szellemiséggel, erősítve a közösségi tudatot összekötve az itt élőket. Mindezt a modernitás beengedésével, de a „békeidők” közvetlenségét megőrizve ötletesen, jól áttekinthetően, a költséghatékonyság és színvonalasság maximális figyelembevételével kívánják megvalósítani.

8. A Polgármesteri Hivatal kulturális, közművelődési tevékenysége

A városi rendezvények és programok megvalósításánál, fontos szempont, hogy mind szélesebb rétegekhez jussanak el a kulturális programok mindenki számára elérhető formáit. Kiemelten fontos a helyi kulturális, oktatási intézményekkel, civil szervezetekkel való együttműködés, új közönségrétegek elérése. Mindezt a hagyományok megőrzésével, adott esetben frissítésével, újítások bevezetésével érhető el.

A nemzeti ünnepek, megemlékezések szervezésénél fő szempont a helyi fiatalok bevonása, hogy ez által is jobban megismerhessék történelmünk és helyi kultúránk értékeit. Erősítve ezzel bennük a helyi identitást és összefogást, bemutatva, hogy mi mindenre lehetnek büszkéek lakóhelyükön.

Szabadtéri, családi programok tervezésénél cél a település környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak megismertetésén túl a családi összetartozás érzését segítő színvonalas szabadidős elfoglaltságok nyújtása a gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt.

A Programtervben kiemelt szerepe van a környezettudatossággal kapcsolatos rendezvényeknek, melyeket a fenntartható társadalom szellemében terveznek. Cél, hogy ezen

programokkal segítjük, hogy a környezettudatos szemlélet a pesterzsébetiek mindennapi életérzésévé váljon.

Mind az önkormányzati, mind a hivatali programok szervezésénél nagyon fontosnak a közönség eltérő ízlésének figyelembevétele a különböző korosztályok igénye, a helyi művészeti csoportok bevonása, ezzel is segítve a lokális értékek megtartását.

A Duna-parti fejlesztéseknek köszönhetően új lehetőségek nyílnak a rendezvényhelyszínek tekintetében, ennek kihasználása fontos feladat, hogy mind teljesebb szabadidős lehetőségek nyíljanak a helyi lakosok és a kerület határain túlról érkezők számára is.

A jövőben is kiemelt szempont a rendezvények tervezése során a hagyományokra épülő, az újra a modernre nyitott programok kidolgozása, a fiatalabb generáció aktív bevonása, a közösségért való közös cselekvésre ösztönzés a lokálpatriotizmus erősítése az itt élők körében.

Fontos szempont a helyi vállalkozókkal és Pesterzsébet mecénásaival való együttműködés és kapcsolattartás, közösen kialakítva az együttműködés további lehetőségeit.

Összeségében az Önkormányzat célja, hogy az itt élők és az ide érkező vendégek és utazók egyaránt megtalálják azt, amiért megtisztelnak minket látogatásukkal.

Mindezt a költséghatékonyság és színvonalasság maximális figyelembevételével kerül megvalósításra.

Kiemelt önkormányzati programok:

- Újévi koncert
- Kommunizmus Áldozatainak Emléknapja
- Tavaszköszöntő koncert
- Emlékünnepség az 1848/49-es forradalom és szabadságharc évfordulóin
- Sárkányölő Szent György – napi ünnepség, rendőrök kitüntetése
- Családok Napja és Madarak, Fák Napja
- Sportgála, Magyar Sport Napja – Sportolók, edzők, sportvezetők kitüntetése
- Szent Flórián napja, tűzoltók kitüntetése
- Hősök Napja emlékünnepség
- Nemzeti Összetartozás Napja – Trianoni békeszerződés gyásznapja
- Szent Iván-éji program
- Pesterzsébeti Nyár – rendezvénysorozat
- Szent István napi programok
- Reformkori Nap
- Nemzetiségek Napja
- Nemzetközi Autómentes Nap
- Erzsébet Napok
- Advent Pesterzsébeten

9. A 2022-2027. évi kulturális és közművelődési koncepció

9.1. Intézmények céljai

9.1.1. Csili Művelődési Központ

- A közművelődési intézmény elsődleges feladata továbbra is, hogy a külső – leginkább a jogszabályi, és gazdasági - környezet változásaira megfelelő módon tudjon reagálni aközben, hogy a pesterzsébeti polgárok számára nyújtson minél szélesebb körű

- kulturális, rekreációs lehetőségeket, a közművelődési alapszolgáltatások minél bővebb kínálatával.
- Kiemelt figyelmet kell kapjon a művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük és fejlődésük támogatása. Igény és lehetőség szerint a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek befogadója helyszín biztosításával.
 - Függséget, devianciát, áldozattá válást megelőző programokat szervez az intézmény az ifjúsági korosztály számára.
 - Az önkéntes tevékenység eddig is jellemző volt az intézmény működésében, folyamatosan 15-20 önkéntes segíti rendezvények lebonyolítását, valamint a diákok is számos alkalommal választják közösségi szolgálatuk teljesítésére a Csilit. Nem csak az önkéntes feladatvégzés helyszínéül, hanem ennek további támogatójaként, népszerűsítőjeként kíván részt venni az intézmény az önkéntesség területén.
 - A lelki egészség megőrzését szolgáló tevékenységre egyre nagyobb igény mutatkozik, a különböző mentálhigiénés foglalkozások, alkalmak, vagy csak az „egy közösséghez” tartozás érzésének biztosítása elengedhetetlen feladat.
 - A digitális esélyegyenlőség megteremtésében továbbra szükségesek az idős korosztálynak szóló informatikai kurzusok megszervezése, melyek a szépkorúak információhoz jutását, kapcsolattartását, kikapcsolódását egyaránt segítik.
 - Az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítása jellemzően az ismeretterjesztő alkalmak megszervezésével valósulnak meg. Az események felvételével és a már megszerzett gyakorlat szerint történő online közzététellel tovább bővíthetők az elért nézők száma. A Csiliben zajló előadások ezáltal megtekinthetővé válhatnak azok számára is, akik egészségügyi állapotuk, vagy a távolság miatt nem tudnak személyesen részt venni az igazán színes palettán mozgó előadásokon.
 - A következő években a könyvtári tevékenység mellett annak infrastruktúráját is fontos fejleszteni a kor elvárásainak megfelelően. A használók igénylik, hogy a könyvtár továbbra is szolgáltatassa a papír alapú dokumentumok kölcsönzését, mellette viszont nyitottan kapcsolódjon be az új szolgáltatások elérésébe. Ehhez tágabb közösségi terek kialakítása, valamint munkaállomások, több informatikai támogatás biztosítása szükséges. Új, belső terek kialakításával több szabadidős csoport befogadására válik alkalmassá a könyvtár, ezzel a közösségépítés egyik fontos helyszínévé válhat. Jelentős hátrányt jelent az emeleti megközelítés, épületi belső átalakítást követően célkitűzés, hogy kényelmesebb bejutás alakulhasson ki.
 - Az intézmény szakmai tevékenységének finanszírozásában a fenntartói támogatás és saját bevételei mellett minél nagyobb arányú pályázati források elnyerésére kell támaszkodni.
 - Az intézmény programkínálatának népszerűsítésében további lehetőséget jelent az intézmény honlapjának akadálymentes verzió kialakítása, valamint a folyamatos keresőoptimalizálás. Ezzel szélesíthető az információáramlás, valamint elengedhetetlen a naprakész, stílusban a különböző reklámhelyekhez illeszkedő tartalom megjelenés.
 - A kerületi kulturális események népszerűsítésében szükségszerű – a meglévőkön túl – további, igényes plakáthelyek kialakítása, valamint a kerületi nagyrendezvényekről szóló további nagyméretű hirdetési felületek (pl. molinók) létrehozása.

9.1.2. Pesterzsébeti Múzeum

A következő 5 évre készített terveivel tovább igyekszik bővíteni az érdeklődők körét, kiemelten foglalkozik a kerületre vonatkozó helytörténeti-képzőművészeti témák egy-egy interaktív kiállítás keretében történő bemutatásával, valamint folytatja a korábban megkezdett

népszerű projektjeit. Kiállításaihoz folyamatosan tervezik a múzeumpedagógiai, andragógiai programokat és tovább építik szakmai kapcsolataikat.

A múzeum könyvei sorozatban több olyan szakmai kiadványt terveznek megjelentetni, amely egyrészt helytörténeti, másrészt helytörténeti és egyben képzőművészeti tematikát dolgoz fel (pl. Gaál Imre 100, Pesterzsébet művész szemmel), így képes albumként is megszólíthatja az érdeklődőket.

Kiemelt (tervezett) rendezvények 2022- 2027:

Emlékkiállítás Gaál Imre születésének 100. évfordulója alkalmából

Muhits Sándor emlékkiállítás születésének 140. évfordulója alkalmából

Horváth Péter Kornél belsőépítész - a Gaál Imre Galéria tervezője - életműkiállítása

Szocreál művészet kiállítás (a Magyar Nemzeti Galériával és a Magyar Nemzeti Múzeummal valamint magángyűjtőkkel együttműködve)

Történelmi babakiállítás

55. Tavaszi Tárlat

Pesterzsébet várossá válásának 100. évfordulója

Vallási élet Pesterzsébeten

Állandó kiállítás: A múzeumpedagógia foglalkoztatóval két termesre bővített új állandó kiállítás megnyitását 2023 áprilisára tervezik.

Kiadványok (tervezett) 2022 -2027

Tóth Anita: Pesterzsébeti képeskönyv

D. Udvary Ildikó: Gaál Imre 100

Tóth Anita: Tuberkolózis és teknősbéka - Dr. Szalai Jenő és a pesterzsébeti tüdőgondozás kezdetei

D. Udvary Ildikó: Pesterzsébet művész szemmel

9.1.3. Pesterzsébeti Baross Német Nemzetiségi Óvoda

- Nemzetiségi hagyományok hete az óvodában – Iskolával, Hagyományörző egyesülettel, sváb családdal való élő együttműködés – a kulturális nevelés erősítése érdekében.
- Könyvtár-, Galéria-, Múzeum látogatás.
- Óvodai kiállítás szervezése, tematikus kiállítás a „Tehetség Műhely” munkáinak felhasználásával.
- Együttműködési megállapodás kötése erdélyi óvodával – a magyar kultúra erősítése, közös programok, Pesterzsébet Önkormányzata erdélyi kapcsolatahoz való kapcsolódás érdekében.

9.1.4. Pesterzsébeti Gézengúz Óvoda

Mottó: „Hiszünk abban, hogy a kultúra által boldogabb, teljesebb életet élő gyermekeket nevelhetünk, akik felnőttként hasznos és fontos tagjai lesznek a társadalomnak.”

- Az Óvodapedagógusi mese-dramatizálásaiikkal bemutatkozni nem csak az adott óvodában, hanem a kerület óvodáiban is.
- Aktívan részt vállalni a kerületi környezetóvás, környezetszépítés munkafolyamataiban.
- Gézengúzos, óvodai, vagy akár kerületi sport napot szervezni, azon aktívan részt venni, ebből hagyományt teremteni.

9.1.5. Pesterzsébeti Gyermekmosoly Óvoda

Mottó: „Az út a boldogabb élethez a műveltségen keresztül vezet” (Kodály Zoltán)

- Az intézményi hagyományos programok (Játszóházak, Jeles/zöld napok, Egészség hetek, Gyermek hete) megvalósítását kívánják folytatni. Teret engedve a szülőknek a megvalósításban és az aktív részvételben.
- „Tehetséggondozó Műhelyeikkel” továbbra is részt kívánnak venni a kerületben szervezett kulturális programokon, ilyenek: Reformoki Nap, Adventi időszak – sétáló utcai programja, Nyugdíjas pedagógusok karácsonyi köszöntése, Csillagocska fesztivál.

9.1.6. Pesterzsébeti Kerekdő Óvoda

- A karácsonyi és húsvéti ünnepkörökhöz kötődően, a gyermeki alkotásokból a szülők számára megtekinthető kirakodó vásár szervezése.
- Júniusi Boldogság napok, Boldog Óva program szervezése.
- A Madarak és Fák Napja alkalmából az Év Fájának és az Év Madarának megismertetése.
- Hagyományt teremteni az óvodai csoportok által ültetett és gondozott Fák Ünnepevel.

9.1.7. Pesterzsébeti Lurkóház Óvoda

- „A három Lurkó” Mese team létrehozása.
- Irodalmi tábor szervezése.
- Mesemondó körök létrehozása.
- A bábkultúra felelevenítése a gyerekek és szülők bevonásával.

9.1.8. Pesterzsébeti Nyitnikék Óvoda

- A Művészetek Palotájában tett szervezett óvodai kirándulás.
- Kiállítással egybekötött alkotó délutánok szervezése.
- Kincses Kultúraóvoda cím pályázati úton történő elnyerése.

9.1.9. Budapest XX. Kerületi Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola

A Budapest XX. Kerületi Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola a 2022 – 2027 időszakban is együtt kíván működni a kerületi közművelődési intézményekkel, a hagyományokhoz híven aktív résztvevői kívánnak lenni a kerületi – Adventi műsorok, Reformkori nap, Erzsébet napok, Nemzeti ünnepek, Jótékonyági szereplések, Civil szervezetekkel való együttműködés, Iskolai és óvodai fellépések - rendezvényeknek.

A társintézményekkel és kerületi művészeti csoportokkal történő együttműködés további erősítése érdekében közös koncerteket és pesterzsébeti kórusfesztiválokat is szerveznek a következő években. A hagyományos programok állandó, biztos pontot jelentenek a kerület kulturális életében: Zene világnapja, Erzsébet napi hangverseny, zenekari hangverseny, farsangi koncert, tücsök hangszerbemutatók kerülnek minden évben megrendezésre. Ezek a programok nyilvánosak, így nemcsak a közvetlen környezetük, hanem Pesterzsébet teljes lakossága számára elérhetőek.

9.1.10. Szabó Ervin Könyvtár Dél-Pesti Régió XX/2. és XX/4. könyvtárai

A 2022 - 2027-ig terjedő időszakban elsősorban helytörténeti jellegű munkájukat szeretnék erősíteni. Tíz évvel ezelőtt kezdtek a Pesterzsébet adatbázis építésébe. A pandémia ideje alatt a kerület szobrait, emléktábláit fotózták le, és készítettek történeti jellegű leírást róluk, melyet a honlapjukon tettek közzé. A kerület könyvtártörténetét is elkészítették. Mindezeket alapul véve a Szabó Ervin könyvtárak dél-pesti könyvtárait összefogó 3. régió felállított egy helytörténeti munkacsoportot, melynek keretében tovább folytatják a munkát. A kerület sajtótörténetét szeretnék feldolgozni. Tervezik a kerülethez kapcsolódó híres emberekből álló ki-kicsoda összeállítását, illetve helytörténeti jellegű dokumentumok digitalizálását. Továbbra is alapvető fontosságúnak tartják, hogy minden korosztályt elérjenek, minél szélesebb érdeklődési körben biztosítsanak mind olvasnivalót, mind programlehetőséget. Kiemelt céljaik között szerepel a közösségformálás, melynek érdekében rendszeresen jelentkező klubokat működtetnek - egyedi rendezvényeik mellett -, különös hangsúlyt helyezve az egészségmegőrzésre, a kreativitás kibontakoztatására és az informatikai jártasság fejlesztésére. Minden évben megemlékeznek a Népmese napjáról, és az Országos Könyvtári Napok keretében változatos előadásokkal, programokkal várják az érdeklődőket. Online módon is szeretnék tovább erősíteni jelenlétüket a kerület életében.

Idős, beteg olvasóikhoz a kerületi Gondozási Központ segítségével jutnak el. Házhoz szállítják számukra az olvasnivalót. Jó kapcsolataikat szeretnék megtartani a kerület többi intézményével is, így az óvodákkal, iskolákkal, helyi közösségekkel. Lehetőséget biztosítanak az 50 órás közösségi szolgálat letöltésére középiskolás diákok számára.

9.2. Budapest Főváros XX. Kerület Pesterzsébet Önkormányzatának Céljai

Egy városrész kulturális koncepciójának megalkotásakor figyelembe kell venni a kerület lakosságának összetételét, valamint a városrész fejlődésének dinamikáját. Ahhoz, hogy kialakítsuk a lakosság számára legmegfelelőbb kulturális életteret, rövid-, közép- és hosszútávú célok magalkotására van szükség.

Rövid távú célok:

- Pesterzsébet Önkormányzata feladatául tűzte ki, hogy a közművelődési élet fontosabb szereplői egy munkacsoport keretében - Közművelődési Kerekasztal (legalább évente néhány alkalommal) – folytassanak egyeztető megbeszéléseket a tervezett programokról és tevékenységük összehangolásáról – mindezt önkormányzati kontroll-koordináció bevonásával. A Közművelődési Kerekasztal működésének célja nem más, mint az, hogy a közművelődési szolgáltatásokkal kapcsolatos lakossági igények megjelenítésének, a kulturális érdekérvényesítésnek, a közművelődési tevékenységek önkéntes összehangolásának legyen a településen egy intézményesített, rendszeresen működő fóruma.
- Pesterzsébet Önkormányzatának Oktatási, Kulturális, Ifjúsági és Informatikai Bizottsága célul tűzte ki, hogy a kerületben dolgozó pedagógusok munkájának elismeréseként - minden évben ingyenes (a Csili Művelődési Központban szervezett) - színházi előadásra történő meghívással köszöni meg munkájukat.
- „Kulturális Fő utca”, „Pesterzsébet kulturális tere” helyszínének konkretizálása. (pl. A sétáló utca és a Templom tér közötti útvonal.)

- A Városközpont, a kerület terei és a Duna-part mint kiemelt célterületek: a szabadidős, sport és kulturális központ kiépítésére, a lakótelepeken fitt-parkok létesítésére.
- Nagyrendezvények áthelyezése a kerület más helyszíneire, ehhez szükséges a minimális infrastruktúra (áramvételi-, vízvételi lehetőség, esetleg állandó szabadtéri színpad) kialakítása.
- A Csili Művelődési Központ és a Pesterzsébeti Múzeum technikai feltételeinek további korszerűsítése, az épületek állagmegóvása, az egyes épületrészek akadálymentes megközelíthetősége, valamint mozgáskorlátozottak számára használható mosdók kialakítása.
- Fontos feladat az intézmények, önkormányzati tulajdonú közösségi színterek tárgyi-technikai felszereltségének szükség szerinti bővítése, fejlesztése.
- Kulturális eseményekről szóló tájékoztatást elérhetővé kell tenni mind az idősebb korosztály, mind a fiatalabb generáció számára.
- Cél, az idősoththonokkal való kapcsolattartás erősítése a kulturális programok tájékoztatása szempontjából.
- A Duna part adta lehetőségek egyre nagyobb mértékű kihasználása kulturális rendezvények megvalósítására. A Duna parton az önkormányzat által szervezett rendezvények lehetőséget biztosítanak a Duna Garden, a Pesterzsébeti Jódos-Sós Gyógyfürdő és Strandfürdő, és a Vak Varjú Étteremmel való szoros együttműködésre.
- Pesterzsébet Önkormányzatának Honlapján kérdőív közzététele. A kérdőív kiértékelése során árnyaltabb képet kapunk Pesterzsébet lakosai kulturális intézményeiben folyó tevékenységek; a kerület által szervezett rendezvények ismeretéről. Valamint arról, hogy milyen kulturális rendezvényeken vesznek részt szívesen.
- Fontos célkitűzés a helyi civil szféra további erősítését segítő támogatási rendszer bővítése. Ehhez nélkülözhetetlen az érintettek naprakész tájékoztatása, amihez civil hírlevél létrehozása és a civil szféra híreit gyűjtő önkormányzati aloldal létrehozása szükséges.
- A Civil Parlament 1997-ben február 1-jét jelölte meg a Civilek Napjának. 2023. február 1-től hagyományteremtő szándékkal Pesterzsébeten is megrendezésre kerülne ez az esemény a Csili Művelődési Központban. A nap célja, hogy a ráirányítsa a figyelmet a civilekre, bemutassa hiánypótló munkájukat.

Középtávú célok:

- Deklarált cél – a közművelődés eszközeivel - a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése.
- A sétáló utca „Kulturális Fő utca”-ként funkcionálva, adjon teret a különböző kulturális rendezvények lebonyolítására. A CBA előtti területet szabadtéri előadások szervezésére alkalmassá kell tenni. (Infrastruktúra kiépítése, fedett színpad létesítése, zárható technikai helyiség kiépítése, rendezvényekkel való kitélepülés feltételeinek megteremtése.)
- „Tereink Jeles napjai” elnevezéssel a kerület terei lehetőséget adnak kulturális programok szervezésére. Cél, a város közösségi terei kihasználásának növelése, a pihenőövezetek több célú kihasználása. A terek olyan innovatív alkotóalkotóműhelyek helyszínéül szolgáljanak, ahol a fiataloknak és hátrányos helyzetű csoportoknak egyaránt van lehetőségük valódi értékteremtő tevékenységek megvalósítására, illetve legyenek olyan szellemi tudásbázis központok, amelyek generálják helyi szinten az ötletelést, és segítik az ötletek

kivitelezését is. Cél, hogy a kerület lakosai a szervezett rendezvények kapcsán belakják, „sajátjuknak” érezzék parkjainkat.

- Fiatalok aktivizálása a kerületi élet jobbá tételéért. „Szuper Erzsi” – Célként fogalmazódott meg a kerület középfokú oktatási intézményeibe járó diákok a saját kulturális kifejezőeszközeik (rövidfilm, rap, képzőművészeti alkotások, graffiti) alkalmazásával történő „görbe tükör tartása a társadalom felé”, melyben kifejezésre kerülne, a fiatalok mit tennének a kerület életének szebbé-jobbá tételéért.

Hosszú távú célok:

- Pesterzsébet Önkormányzata az épített, kulturált környezet kialakításának érdekében törekszik a fővárosi, helyi érdekeltségű épületek állagának megóvására és karbantartására,
- Pesterzsébet nagyjai, megbecsült művész személyiségei, valamint Pesterzsébet történetével múltjával foglalkozó kiemelkedő civil szervezetei karolják fel a kerület fiatalabb generációját, akik később Pesterzsébet kulturális életének motorjaivá érnek.
- 56-os események megismertetése a történelem iránt érdeklődő fiatalokkal. A „Forradalom Lángjának” életben tartása a kollektív tudaton keresztül.
- A város turisztikai vonzerejének propagálása elengedhetetlenül szükséges, hogy javuljon a kerület látogatottsága. Vonzóvá kell tenni a közösségi tereket, a kerületet nemcsak az itt élők számára, hanem az ide látogató vendégek, befektetők számára is.
- Pesterzsébeti tehetségek támogatása az irodalom zene képzőművészet területén.

10. A kulturális terület finanszírozási rendszere a kerületben

Az Önkormányzat a fenntartásában működő intézményeket az elfogadott éves költségvetésben meghatározott módon és mértékben fenntartói támogatás (irányító szervi támogatás) útján finanszírozza. A támogatás egyaránt tartalmaz kötelező és önként vállalt feladatokat. A támogatást az intézmények saját bevételeikkel, valamint különböző pályázati (kerületi, országos, EU-s) forrásokkal egészítik ki lehetőség szerint szakmai terveik, tevékenységük megvalósítása érdekében.

Pesterzsébet Önkormányzata éves költségvetésében a lehetőségek figyelembevételével pályázati keret különít el és pályázatot hirdet meg a fenntartásában lévő nevelési-oktatási intézmények, kulturális- és közművelődési intézmények és az állami fenntartású pesterzsébeti általános iskolák kiemelkedő színvonalú hagyományos, vagy hagyományteremtő programjai, kulturális rendezvényei, évfordulós ünnepei, ünnepélyei megrendezésének támogatására és az intézmény működési feltételeinek elősegítésére és Pesterzsébet közigazgatási területén székhellyel rendelkező egyesületek, valamint Pesterzsébet közigazgatási területén lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező magánszemélyek - amelyek/akik Budapest XX. kerület közigazgatási területén végzik a támogatott tevékenységet - kiemelkedő színvonalú hagyományos, vagy hagyományteremtő programjai, kulturális rendezvényeinek támogatására, az egyesület működési feltételeinek javítására.

11. Összegzés

Összegzésként megállapíthatjuk, hogy a vonatkozó jogszabályok - kiemelten a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, valamint a muzeális

intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény - számos kötelező feladatot határoznak meg a helyi önkormányzatok számára a kultúra és közművelődés terén. A jogszabályi kötelezettségekből adódó feladatok ellátása mellett, illetve a feladatellátás során figyelemmel kell lenni a helyi sajátosságokra, a helyi lakosság igényeire. Azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy megváltoztak a hagyományos csatornák az információáramlás során, napjaink média és internet által meghatározott világában fontos az új kihívásokra történő gyors reagálás, a megfelelő csatornák megválasztása, a kulturális tartalmak széles körű terjesztése érdekében. Emellett a hagyományok őrzésére, a közösségi programokra, a kulturális értékek személyes átadására, a résztvevők közötti együttműködések támogatására is kiemelt figyelmet kell fordítani.

Az elmúlt években elhúzódó pandémiás helyzet további nehézség elé állította a kulturális és közművelődési tevékenységek megvalósulását. A korábban megszokott szabályok és keretrendszerek felborultak az élet minden területén és a járványhelyzettel összefüggésben megváltoztak a kulturális és turisztikai szokások is.

Mindezen befolyásoló tényezőket figyelembe véve különösen időszerű egy egységes koncepció mentén kijelölni és meghatározni az önkormányzat lehetőségeit és szándékait a kerület kulturális életének fejlesztésére.

Alapvető feladatok és célok

- A közművelődési intézmények működtetése, a differenciált kulturális szükségletek kielégítése az önkormányzati közművelődési szinterek biztosításával.
 - A szakmai szolgáltatás folyamatos fejlesztése.
 - A közösségi művelődéshez, a kialakított hagyományok ápolásához méltó, esztétikus környezet biztosítása, ennek lehetőség szerinti folyamatos fejlesztése.
 - A különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának segítése.
 - A nemzeti és nemzetiségi kultúra megismertetése, a megértés, a befogadás elősegítése.
 - Az iskolarendszeren kívül, önképző, szakképző tanfolyamok, életminőséget és életésélyt javító tanulási, felnőttoktatási lehetőségek megteremtése.
 - A társadalmi esélyegyenlőtlenség csökkentése.
 - A közművelődési feladatokat ellátó intézmények egymás közötti és az önkormányzat felé irányuló kommunikációjának hatékonyabbá tétele.
 - A közművelődési feladatok ellátása során a folyamatos együttműködés a civil szervezetekkel, az egyházi szervezetekkel, az egyéni és helyi közösségi kezdeményezésekkel.
 - A feladatvállalás anyagi háttérének lehetőség szerinti biztosítása.
- ellátása mellett a Kulturális Koncepcióban fentebb meghatározott rövid-, közép- és hosszú távú célok elősegítik a célkitűzések tervezett megvalósulását, a résztvevő civil szervezetek, intézmények és az önkormányzat aktív szerepvállalásával és konstruktív együttműködésével.

A Kulturális Koncepcióban foglalt feladatok és célkitűzések gyakorlati megvalósítása érdekében minden évben éves Feladatterv elkészítése szükséges (határidő, felelősök feltüntetésével). A Feladattervben foglaltak megvalósulását éves gyakorisággal át kell tekinteni, és véleményezésre a mindenkori kultúrával foglalkozó bizottság felé kell előterjeszteni.

Budapest, 2022. május 12.

Intézkedési terv a rövidtávú célok megvalósítására

Feladat	Felelős	Határidő
Közművelődési Kerekasztal Találkozó	KESZO	2022. októbertől – november 15-ig.
Kerületben dolgozó pedagógusok munkájának elismeréseként ingyenes színházi előadás szervezése.	CSILI MK	minden év pedagógus napi ünnepségéhez csatlakozva május - június
„Kulturális Fő utca” – program keretében „Pesterzsébet Kulturális Tere”	CSILI MK	Kossuth születésnapja évfordulójára 2022. szeptemberében kulturális rendezvény a Kosutiban.
A Csili Művelődési Központ és a Pesterzsébeti Múzeum technikai feltételeinek további korszerűsítése	KÉPVISELŐ TESTÜLET DÖNTÉSEI ALAPJÁN	Mindenkori Önkormányzati Költségvetési Rendelet meghozatala
Kulturális eseményekről szóló tájékoztatás elérhetővé tétele minden korosztály számára	SZERVEZÉSI OSZTÁLY PESTERZSÉBETI MÉDIA KESZO PESTERZSÉBETI MÚZEUM CSILI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT	folyamatos
Nagyrendezvények áthelyezéséhez szükséges minimális infrastruktúra kialakítása a kerületben.	SZERVEZÉSI OSZTÁLY VÁROSGAZDÁLKODÁSI OSZTÁLY PÉNZÜGYI ÉS SZÁMVITELI OSZTÁLY	folyamatos
A Duna part adta lehetőségek nagyobb mértékű kihasználása kulturális rendezvények kapcsán	SZERVEZÉSI OSZTÁLY KESZO VÁROSGAZDÁLKODÁSI OSZTÁLY PÉNZÜGYI ÉS SZÁMVITELI OSZTÁLY	folyamatos
Pesterzsébet Önkormányzatának Honlapján kulturális kérdőív közzététele.	SZERVEZÉSI OSZTÁLY KESZO	2023. január
Civil hírlevél létrehozása	SZERVEZÉSI OSZTÁLY KESZO	2023. február
Civilek Napja	CSILI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT	2023. február 1.

